Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
Nr. 19. Warszawa, dnia 20 lipca 1934 r. Rok XVII.

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł. **Cena egzemplarza 1 zł.**
Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. Nr. 30-400 „Centralna Księgowość Ministerstwa Skarbu", zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn."
Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.
Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Daniłowiczowska Nr. 1. Telef. 696-87.

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

II. OKÓLNIKI Nr. Nr. 99—101.

III. PISMA OKÓLNE.

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. Nr. 56—61.

II. MONITOR POLSKI Nr. Nr. 149 — 159.

C. BIBLJOGRAFJA.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

II. WYDAWNICTWA INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

A.

II. Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

180.

OKÓLNIK Nr. 98

z dnia 9 lipca 1934 r.

o urzędowych przesyłkach listowych.

(Nr. GB 48-19-97).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Zdarzają się wypadki nieprzyjmowania korespondencji wysłanej przez urzędy stanu cywilnego „na wezwanie urzędowe".

W szczególności przy wysyłaniu przez urzędy stanu cywilnego rozmaitych dokumentów, do dostarczania których urzędy te są ustawowo obowiązane, korespondencja, zaopatrzona na kopertach w napis „na wezwanie urzędowe" nie została przez zainteresowane władze rządowe i samorządowe przyjęta dla braku opłaty pocztowej, którą w takim wypadku winien uiścić adresat.

Urzędy pocztowe w wypadkach takich zwracają przesyłkę nadawcy, t. j. urzędowi stanu cywilnego i obciążają go opłatą mimo, że jest on tu tylko ustawowym wykonawcą, żądania innego urzędu.

W związku z powyższem w porozumieniu z Ministerstwem Poczt i Telegrafów stwierdzam, że sprawę korespondencji urzędów stanu cywilnego i osób prowadzących księgi metrykalne reguluje rozporządzenie: Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22 lipca 1933 r. o urzędowych przesyłkach listowych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) i § 8 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 76) oraz że tryb przesyłania korespondencji wymienionych urzędów, wyszczególnionych w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 10 stycznia 1934 r. Nr. 3 (GB. 48/19/30) (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 1, poz. 3 z 1934 r.) jest zgodny z powołanemi wyżej przepisami prawnemi.

W związku z powyższemi przepisami prawnemi wśród korespondencji urzędów stanu cywilnego rozróżnić należy następujące jej rodzaje:

1) korespondencję z powiatowemi władzami administracji ogólnej lub z Głównym Urzędem Statystycznym w sprawach statystyki ruchu naturalnego ludności.

2) korespondencję wysyłaną do władz i urzędów rządowych albo samorządu terytorjalnego lub gospodarczego „na wezwanie urzędowe" tych władz lub urzędów lub „w wykonaniu ustawowego obowiązku",

3) korespondencję, wysyłaną do osób i instytucyj prywatnych na żądanie tych że osób i instytucyj lub w ich wyłącznym interesie,

4) wszelką inną korespondencję, tak do władz i urzędów rządowych lub samorządowych, jak i do osób i instytucyj prywatnych, a więc z wyłączeniem korespondencji, wymienionej pod 1), 2) i 3).

Ad 1) W myśl § 8 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 76) opłaty pocztowe za te przesyłki listowe winny być pokrywane z budżetu państwowego i dlatego przesyłki te winny być przesyłane w trybie przewidzianym w § 2 ust. 1 b) i ust. 2 oraz § 5 ust. 2 rozporządzenia z 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448).

Ad 2) Również do przesyłek, wysyłanych do władz i urzędów rządowych lub samorządowych na ich „wezwanie urzędowe" lub „w wykonaniu ustawowego obowiązku" mają zastosowanie powołane wyżej postanowienia rozporządzenia z 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448). Wobec postanowień § 2 ust. 2 tegoż rozporządzenia, że „opłatę pocztową za tę korespondencję uiszcza adresat", urząd, pod którego adresem korespondencja taka jest wysłana, nie może odmówić jej przyjęcia i obowiązany jest odpowiedni znaczek pocztowy nakleić w książce odbiorczej lub na karcie doręczeń.

W wypadku stwierdzenia przez odbierający urząd, że otrzymana przesyłka nie miała charakteru przesyłki urzędowej, lecz jako korespondencja prywatna powinna była być opłaconą przez nadawcę, wchodzą w zastosowanie postanowienia § 6 powołanego rozporządzenia z dnia 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) oraz okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 33 z dnia 28 lutego 1934 r. (GB. 48/19-55 Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 5, poz. 55 z 1934 r.) w mysl których władza lub urząd, odbierający przesyłkę, winien kopertę lub odpis strony adresowej kartki — w obu wypadkach z podaniem adresu nadawcy—zwrócić oddawczemu urzędowi pocztowemu. Urząd ten zanotuje ilość odebranych kopert i kartek w pocztowej książce odbiorczej, lub na karcie doręczeń i potrąci ilość naklejonych już za te przesyłki znaczków opłaty przy następnych doręczeniach (wydawaniu) przesyłek nieopłaconych.

Ad 3) Opłatę za korespondencję, wysyłaną do instytucyj i osób prywatnych na żądanie tych osób lub instytucyj lub w ich wyłącznym interesie, np. odpowiedzi na zapytanie ubezpieczalń społecznych, urzędy stanu cywilnego mogą przerzucać na adresatów i w tym celu stosować się do postanowień zawartych w § 7 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 22 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 448) i na przesyłce umieścić napis: „Sprawa urzędowa — Opłatę uiści adresat".

Ad 4) Wszelką inną korespondencję, a w szczególności korespondencję, wysyłaną wzajemnie między urzędami stanu cywilnego, winny urzędy te opłacać przy nadaniu według ogólnie obowiązującej taryfy pocztowej, co wobec brzmienia § 8 ust. 2 rozporządzenia z 1 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 76) nie nasuwa żadnej wątpliwości.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

181.

OKÓLNIK Nr. 99

z dnia 10 lipca 1934 r.

w sprawie odciążenia N. T. A.

(Nr. GL 53-4)

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach, Prezesów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu, Starostów, Prezydentów Miast.

W załączeniu podaję do wiadomości i ścisłego wykonania okólnik Prezydjum Rady Ministrów Nr. 15 z dnia 24 kwietnia 1934 r. Nr. 60-3/9, powołując się przytem na okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 147 z dnia 30 listopada 1932 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 19, 251).

Odpis wydanych w związku z niniejszem zarządzeń należy Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przedłożyć w odpisie do dnia 1 sierpnia 1934 r.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

Załącznik do okólnika Nr. 99.

PREZYDJUM RADY MINISTRÓW
Nr. 60-3/9
Warszawa,
dnia 24 kwietnia 1934 r.
W sprawie odciążenia N. T. A.

OKÓLNIK Nr. 15.

Do

Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w Warszawie.

W związku z akcją odciążenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego i przyspieszenia toku załatwienia zalegających spraw, zapoczątkowaną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 806), uprzejmie proszę Pana Ministra w uzupełnieniu okólnika Nr. 13 z dnia 3 czerwca 1929 r. o wydanie podległym władzom i urzędom właściwych zarządzeń na podstawie poniższych wskazań i zaleceń.

I. Przy instancyjnem załatwianiu spraw referenci winni ściśle przestrzegać przepisów, dotyczących form postępowania, w szczególności przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341). Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, że ścisłe przestrzeganie przez władze obowiązujących przepisów, dotyczących form postępowania przyczyni się do zmniejszenia liczby spraw, wnoszonych do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, a w szczególności spraw merytorycznie z punktu widzenia prawa materjalnego beznadziejnych.

Zgodnie ze złożonym Prezesowi Rady Ministrów memorjałem Pierwszego Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 9 czerwca 1933 r. liczba spraw, w których orzeczenia władz uchylone zostały przez N. T. A. z powodu naruszenia form postępowania jest niemal $2^1/_2$ razy większa, aniżeli spraw, w których uchylenie orzeczenia nastąpiło z powodu obrazy prawa materjalnego.

Jako typowe przykłady wadliwego załatwienia w memorjale wskazano:

a) pozostawienie bez rozpatrzenia podań stron o wznowienie postępowania z powołaniem się na prawomocność poprzedniej decyzji, zamiast merytorycznego załatwienia podania — ewentualnie w sensie negatywnym, gdy brak ustawowych warunków do wznowienia;

b) mimo prawomocnego już załatwienia sprawy wdawanie się przez władzę orzekającą w merytoryczne rozstrzyganie późniejszego podania strony, nie zawierającego wniosku o wznowienie postępowania i to bynajmniej nie w celu zadośćuczynienia roszczeniu strony, lecz w celu ponownego odmownego załatwienia, przez co stwarza się dla strony możność wniesienia skargi do N. T. A. w sprawie, w której przy właściwem postępowaniu władzy skarga byłaby niedopuszczalna wskutek spóźnienia terminu;

c) niepodawanie motywów, albo pomijanie niektórych zarzutów odwołania przy oddalaniu odwołania przez władze ostatniej instancji — wbrew wyraźnym przepisom art. 75 i 78 powołanego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r.

Referenci załatwiający sprawy w toku instancji powinni przestrzegać ustalonej judykatury N. T. A. Jakkolwiek zgodnie z ustawą, wyrok N. T. A. jest wiążącym tylko dla tej sprawy, w której został wydany, tem niemniej, w dużej liczbie wyroków Trybunału znajdują się rozstrzygnięcia i wyjaśnienia kwestyj prawnych o znaczeniu zasadniczem prejudycjalnem. Wyrażone więc w wyrokach Trybunału zasady winny być stosowane przy załatwianiu spraw analogicznych, co oczywiście nie wyklucza możliwości obrony swego stanowiska prawnego przez instancję administracyjną, gdy są ku temu ważne podstawy oraz dążenia do zmiany judykatury Trybunału w pożądanym kierunku. Z natury rzeczy będzie to mogło mieć miejsce tylko w wyjątkowych wypadkach.

W związku z powyższem referenci winni stale zaznajamiać się z judykaturą N. T. A. i prowadzić ewidencję orzecznictwa swego resortu,

a władze i urzędy państwowe abonować „Zbiór wyroków N. T. A.“ wydawanych przez Polską Agencję Telegraficzną.

III. W celu ułatwienia i przyspieszenia pracy N. T. A. winny być uporządkowane akta administracyjne, przedstawiane w myśl art. 63 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Trybunałowi. Mianowicie:

1) akta winny być ułożone w porządku chronologicznym i ponumerowane;

2) akta winny być należycie skompletowane a w szczególności zawierać: a) pełne wykazy służbowe w sprawach emerytalnych i służbowych; b) wszystkie podania i odwołania stron; c) wszystkie decyzje władzy w oryginałach z dołączeniem odpisu zaskarżonego orzeczenia w formie i treści, w jakich zostało doręczone stronie; d) oryginalny dowód doręczenia decyzji stronie;

3) do każdych akt, przesyłanych do N. T. A., winien być dołączony — wyłącznie na użytek N. T. A. — dokładny stan faktyczny sprawy ze wskazaniem numerów kart akt i dokumentów w nim powołanych, niezależnie od odpowiedzi na skargę, która winna się ograniczyć tylko do wywodów natury prawnej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny ze swej strony będzie perjodycznie, raz na kwartał, zawiadamiał zainteresowanych PP. Ministrów o zauważonych przy rozstrzyganiu spraw uchybieniach w stosunku do wskazań i zaleceń niniejszego okólnika.

ZA PREZESA RADY MINISTRÓW
(—) K. Siedlecki
PODSEKRETARZ STANU

182.

OKÓLNIK Nr. 100

z dnia 12 lipca 1934 r.

o zakresie działania Podsekretarzy Stanu.
(Nr. G L. 70—4).

Do

P. P. Dyrektorów (Gabinetu, Departamentów, Biur), Naczelników Wydziałów, Urzędników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Komendanta Głównego Policji Państwowej, Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego i Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza.

W związku z postanowieniem § 2 uchwały Rady Ministrów z dnia 25.VI.1932 r. w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i § 10 tegoż statutu (Monitor Polski Nr. 148, poz. 182 z 1932 r.) oraz na podstawie §§ 4, 5 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.VIII.1926 r. w sprawie zasad organizacji urzędowania Ministerstw (Monitor Polski Nr. 203, poz. 578) zarządzam co następuje:

I. Podsekretarjat Stanu dla spraw administracyjnych (W. M. I.) obejmuje sprawy organizacyjno-prawne, inspekcyjne, społeczno-polityczne i administracyjne.

Podsekretarjat Stanu dla spraw samorządu (W. M. II) obejmuje sprawy samorządowe, techniczno-budowlane i aprowizacyjne.

Dyrektorzy Biur: Personalnego i Wojskowego podlegają bezpośrednio Ministrowi.

II. W miejsce postanowień § 93 regulaminu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wchodzą przepisy następujące:

§ 93.

„(1) Zakres działania Podsekretarzy Stanu w zasadzie określają przepisy §§ 5 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z 25.VIII.1926 r. (Monitor Polski Nr. 203, poz. 578)“.

(2) Podsekretarzowi Stanu dla spraw administracyjnych podlegają: Gabinet Ministra, Główny Inspektorat oraz Departamenty: Polityczny i Administracyjny.

(3) Podsekretarzowi Stanu dla spraw samorządu podlegają Departamenty: Samorządu, Techniczno-Budowlany i Biuro Aprowizacyjne.

(4) W powyższym zakresie do każdego Podsekretarza Stanu należy:

a) bezpośredni nadzór nad czynnościami podległych mu Departamentów (Biur, Wydziałów) i urzędników;

b) uzgadnianie działalności podległych mu Departamentów (Biur i Wydziałów;

c) wgląd i udzielanie dyrektyw co do wszystkich spraw zasadniczego znaczenia, zwłaszcza zastrzeżonych do ostatecznej aprobaty Ministra;

d) sprawy zlecone bezpośrednio przez Ministra;

e) aprobata tych spraw z pośród niezastrzeżonych Ministrowi, które Podsekretarz Stanu zastrzeże dla siebie.

(5) Podsekretarz Stanu dla spraw administracyjnych sprawuje ponadto:

a) przewidziany w § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 1926 r. (Monitor Polski Nr. 203, poz. 578) ogólny nadzór nad systemem pracy i sprawami organizacyjnemi w całem Ministerstwie oraz we wszystkich działach resortu;

b) ogólny nadzór nad Sekretarjatem, który bezpośrednie zlecenia w zakresie swych funkcyj otrzymuje bądź od Ministra, bądź od każdego z P. P. Podsekretarzy Stanu;

c) aprobatę wszelkich zarządzeń, powodujących przedkładanie przez władze podległe sprawozdań perjodycznych i wykazów.

III. Wszędzie, gdzie w regulaminie Ministerstwa użyto określenia: „Podsekretarz Stanu dla spraw polityczno-administracyjnych“ lub „dla spraw polityczno-gospodarczych“ należy wprowadzić określenia: „Podsekretarz Stanu dla spraw administracyjnych“ lub „dla spraw samorządu“.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

183.

OKÓLNIK Nr. 101

z dnia 13 lipca 1934 r.

o wystawianiu zaświadczeń do wniosków o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu sądowem.

(Nr. AP. 26-6).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Prezydenta m. st. Warszawy, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Stosownie do przepisu art. 112 Kodeksu Postępowania Cywilnego (Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 934 z 1932 r.) lub art. 576 Kodeksu Postępowania Karnego (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 725 z 1932 r.) albo art. 101 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 806 z 1932 r. władze sądowe wydają postanowienia co do wniosku o przyznanie prawa ubogich na podstawie odnośnego zaswiadczenia włady publicznej.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości wyjaśnia, że omawiane zaświadczenia winny być wydawane osobom zainteresowanym przez odnośne zarządy gminne i miejskie na formularzu, którego wzór załącza się. Właściwym do wydania zaświadczenia jest zarząd związku samorządowego miejsca zamieszkania danej osoby (miejsca zapisania do rejestru mieszkańców), o ile zaś chodzi o osobę prawną — to zarząd związku samorządowego miejsca siedziby osoby prawnej.

Zważywszy, że tego rodzaju zaświadczenia mają na celu umożliwienie sądom zorjentowania się, czy istotnie petent w danej sprawie nie może ponieść kosztów postępowania sądowego, — poszczególne rubryki formularza należy wypełnić szczegółowemi danemi znajdującemi się w posiadaniu zarządu związku samorządowego, bądź uzyskanemi, w miarę możności, od odnośnych osób, instytucyj i władz.

Zapotrzebowanie na formularze zaświadczeń należy kierować do Samorządowego Instytutu Wydawniczego (Warszawa, ul. Świętokrzyska 13).

Zainteresowani otrzymują formularze od odnośnych zarządów za zwrotem kosztów.

Pisma okólne z dnia 30.XI.1924 r. Nr. AO. 2402 i z dnia 14.XI.1925 r. Nr. AO. 2105 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1525—1526) oraz okólnik z dnia 16.IX.1930 r. Nr. 165 (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1756) uchyla się.

(—) Marjan Zyndram-Kościałkowski
MINISTER

Załącznik do okólnika Nr. 101.

ZARZĄD ....
w ....
Nr. ....

Dnia .... 19...... r.

ZAŚWIADCZENIE

do wniosku o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu sądowem.

I. a) Imię i nazwisko petenta (tki) / Oznaczenie osoby prawnej ....
b) Data urodzenia (wiek) petenta (tki) ....
c) Przynależność państwowa ....
d) Miejsce zamieszkania / Siedziba osoby prawnej .... (miejscowość, ulica, Nr. domu)

II. a) Zawód i stanowisko w zawodzie (źródło zarobkowania) ....
....
b) Stan majątkowy petenta (tki) lub osoby prawnej ....
....
....
c) Dochody petenta (tki) lub osoby prawnej ....
....

III. Inne okoliczności charakteryzujące stan majątkowy petenta (tki) ....
....
....

IV. Stan rodzinny petenta (tki) ....
....
....

.... stwierdza niniejszem,
(Nazwa zarządu gminnego — miejskiego wydającego zaświadczenie)
że powyższe dane oparte na ....
....

pieczęć

....
(podpis wydającego zaświadczenie)

A.

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

184.

PISMO OKÓLNE

z dnia 13 lipca 1934 r.

o zwrocie kosztów przesiedlenia na podstawie przepisów ustawy emerytalnej.

(Nr. G. B. 16—35)

P. P. Wojewodom, Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, Naczelnikowi Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach, Prezesom Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Starostom.

Ministerstwo podaje do wiadomości poniżej umieszczone pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 27 czerwca 1934 r. Nr. D. I. 37489/Em. w sprawie zwrotu kosztów przesiedlenia.

(—) *Hausner*
DYREKTOR GABINETU MINISTRA

Otrzymują:
P. Komendant Główny Policji Państwowej.
P. Dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza,
P. Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego.

MINISTERSTWO SKARBU
L. D. I. 37489/Em/34.
Warszawa,
dnia 27 czerwca 1934 r.

Załącznik do pisma ok. Nr. G. B. 16/35.

Zwrot kosztów przesiedlenia.

Do

Izby Skarbowej Grodzkiej w/m., Izby Skarbowej I we Lwowie, Izby Skarbowej w Poznaniu, Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydział Skarbowy w Katowicach.

1.

W myśl art. 21 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20, poz. 160) funkcjonarjusz państwowy ma prawo z powodu przeniesienia go w stan spoczynku do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia z rodziną z ostatniego miejsca zamieszkania do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej.

Na tych samych zasadach służy prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia również wdowom i sierotom po zmarłych urzędnikach.

Sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej normuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320). (Cytowane dalej paragrafy odnoszą się do tego rozporządzenia).

Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy zarówno emerytowi, jak i urzędnikowi, przeniesionemu w stan spoczynku bez emerytury.

I. Funkcjonarjusze państwowi.

2.

Zwrot kosztów przesiedlenia obejmuje:

1) Zwrot kosztów przejazdu dla przeniesionego w stan spoczynku i jego rodziny (§ 2 ust. 1. III. a. 2), a mianowicie:

a) cen biletów jazdy koleją lub statkiem oraz kosztów przejazdu innemi środkami komunikacyjnemi (§ 13);

b) ryczałt w wysokości zł. 1,50 za każdy dojazd do dworca (przystani, stacji autobusowej, lotniczej i t. d.) i z dworca (przystani, stacji autobusowej, lotniczej i t. d.) (§§ 13 i 19),

2) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego (§ 2 ust. 1. III. a. 3 i § 23 ust. 4);

3) ryczałt na pokrycie wszystkich innych wydatków w wysokości: dla samotnego — 50% jednomiesięcznego, dla utrzymującego rodzinę — 100% jednomiesięcznego ostatniego uposażenia zasadniczego w czynnej służbie wraz z zasiłkiem wyrównawczym (§ 23 ust. 1).

3.

Przez rodzinę, za której przesiedlenie służy emerytowi zwrot kosztów, należy rozumieć w myśl § 3 pozostających na jego utrzymaniu:

1) żonę — z wyjątkiem sądownie separowanej, jeżeli na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;

2) męża zupełnie niezdolnego do zarobkowania;

3) dzieci ślubne, uprawnione i pasierbów do ukończenia 18 lat, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać — do ukończenia 24 lat, z wyjątkiem tych, które weszły w związki małżeńskie.

Emerytowi nie służy prawo do zwrotu kosztów przejazdu osób ze służby.

4.

Emerytowi nie służy prawo do diet.

5.

Aby stwierdzić pozostawanie na utrzymaniu emeryta: żony lub męża i dzieci oraz zupełną niezdolność męża do zarobkowania albo ułomność dzieci, władza skarbowa powinna zażądać od powiatowych władz administracji ogólnej przeprowadzenia odpowiedniego dochodzenia. Przeprowadzenie takiego dochodzenia jest jednak zbyteczne, jeżeli w aktach emeryta są wystarczające dowody dla stwierdzenia tych okoliczności.

6.

Zwrot ceny biletów obejmuje faktycznie zapłaconą cenę biletów przejazdów koleją lub statkiem według tej klasy, do jakiej uprawniało emeryta ostatnio zajmowane w służbie czynnej stanowisko. Za tę samą klasę należy zwrócić koszta przejazdu rodziny emeryta.

Postanowienia o klasach, za które mogą przesiedlający się otrzymać zwrot ceny biletów, zawiera § 14.

Jeżeli przesiedlającym się służy prawo do ulgowej ceny biletów, zwraca się jedynie tę ulgową cenę, bez względu na to, czy z tych ulg faktycznie skorzystali.

Przesiedlającym się zwraca się ceny biletów II lub I klasy, jeżeli do przejazdu tą klasą mieli prawo i jeżeli faktycznie w tej klasie podróż odbyli. Aby stwierdzić tę ostatnią okoliczność, władza skarbowa powinna żądać przedłożenia oryginalnych biletów jazdy, które przesiedlający się może zatrzymać za zgodą dyżurnych ruchu, bądź zaświadczeń kas biletowych

7.

Emerytowi nie służy prawo do zwrotu kosztów przewozu osobistego bagażu podróżnego (§§ 13 i 15).

8.

O zwrocie kosztów przejazdów kołowych stanowi § 16.

9.

O zwrocie kosztów przewozu urządzenia domowego stanowi § 23 ust. 4.

10.

Zwrot kosztów przesiedlenia służy tylko tym funkcjonarjuszom przeniesionym w stan spoczynku, którzy dokonują przesiedlenia w ciągu roku od przeniesienia w stan spoczynku. Termin ten dotyczy samego przesiedlenia, a nie przedłożenia rachunków i dowodów (art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej).

11.

Zwrot kosztów przesiedlenia się rodziny i przewozu urządzenia domowego służy przesiedlającemu się bez względu na to, czy rodzina przesiedliła się, a urządzenie domowe zostało przewiezione jednocześnie z jego przesiedleniem się, czy też w innym czasie, byleby tylko został zachowany jednoroczny termin.

12.

Rachunki kosztów przesiedlenia i odpowiednie dowody powinny być przedstawione w terminie 14 dni, liczonym od następnego dnia po przesiedleniu się, a rachunki kosztów przewozu urządzenia domowego — w terminie 14 dni, liczonym od następnego dnia po dokonaniu przewozu (§ 24 ust. 1).

Ministerstwo utrzymuje jednak w mocy swój okólnik L. D. I. 50565/Em/33 z 18 października 1933 r., polecający Izbom uwzględnianie podań, złożonych po upływie 14-dniowego terminu we wszystkich usprawiedliwionych przypadkach.

II. Wdowy i sieroty.

Przy zwrocie w myśl art. 77 ustawy emerytalnej kosztów przesiedlenia wdów i sierot należy stosować poprzednie wyjaśnienia niniejszego okólnika z następującemi odchyleniami:

13.

Do zwrotu kosztów przesiedlenia mają prawo jedynie wdowy i sieroty, co do których nie zachodzą przeszkody, przewidziane w art. 69 ustawy emerytalnej, sieroty zaś nadto, o ile nie skończyły 18 roku, a w razie uczęszczania do szkół publicznych — 24 roku (art. 72 ustawy emerytalnej).

14.

Ryczałt należy wypłacić w wysokości 50% uposażenia, jeżeli uprawnioną do zwrotu kosztów przesiedlenia jest tylko wdowa lub tylko jedna sierota; w pozostałych przypadkach należy wypłacać ryczałt w wysokości 100% uposażenia.

15.

Termin roczny, w którym winno nastąpić przesiedlenie, liczy się, jeśli chodzi o wdowy i sieroty, pozostałe po urzędnikach, zmarłych w czynnej służbie, od ich śmierci, a jeśli chodzi o wdowy i sieroty, pozostałe po urzędnikach, zmarłych po przeniesieniu w stan spoczynku — od tego przeniesienia.

16.

Wdowy i sieroty, pozostałe po urzędnikach, zmarłych w czynnej służbie, a zamieszkałe ostatnio zagranicą, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia z tego miejsca zamieszkania do nowego miejsca zamieszkania w kraju lub w W. M. Gdańsku.

Natomiast wdowy i sieroty po urzędnikach, zmarłych po przeniesieniu w stan spoczynku, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia tylko w obrębie kraju.

17.

O zwrocie kosztów przejazdu od miejsca zamieszkania zagranicą do granicy Państwa Polskiego stanowią §§ 31, 38—40, 44, 46, 48 i 50 (o ile powołuje się na § 24).

18.

Jeżeli wdowa i sieroty mieszkały ostatnio poza miejscem służbowem zmarłego urzędnika, należy im się zwrot kosztów przesiedlenia od ich ostatniego miejsca zamieszkania w wysokości nie wyższej jednak od kosztów, któreby wynosiły, gdyby mieszkały ostatnio w miejscu służbowem zmarłego urzędnika.

19.

Rozporządzenie z 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe weszło w życie z dniem ogłoszenia, t. j. z dniem 25 kwietnia 1934 r. z mocą obowiązującą od 1 lutego 1934 r.

Przepisy tego rozporządzenia należy stosować w tych wszystkich przypadkach, gdy przesiedlenie nastąpiło po dniu 31 stycznia 1934 r. o tem zaś, kiedy nastąpiło przesiedlenie, decyduje moment zgłoszenia się przesiedlającego w biurze meldunkowem na zamieszkanie w nowem miejscu zamieszkania.

W przypadkach jednak, gdy z przesiedlającym się stosunek służbowy został rozwiązany jeszcze przed 1 lutego 1934 r., ryczałt, przewidziany w § 23 ust. 1 rozporządzenia z 28 marca 1934 r. należy obliczać nie według przepisów tego rozporządzenia, ale według postanowień § 19 ust. 2 dawnego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. str. 71, poz. 651), a zatem w wysokości 60% lub 120% od uposażenia, ostatnio otrzymywanego w służbie czynnej, wymiarze dla samotnego (bez dodatku ekonomicznego).

(—) M. Węgrzynowski
DYREKTOR DEPARTAMENTU

185.

PISMO OKÓLNE

z dnia 7 lipca 1934 r.

o zaliczkach na uposażenia.

(Nr. GB. 14-6-3).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Prezesów Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.

Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania poniżej umieszczone zarządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 czerwca r. b. Nr. 42-2/18 w sprawie zaliczek na uposażenie, zaznaczając, że treść powołanego okólnika Ministerstwa Skarbu w sprawie zasad umarzania niektórych wierzytelności Skarbu Państwa zawarta jest w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 129 z 16.VII.1930 r. (Zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 1655, poz. 11).

Równocześnie Ministerstwo uchyla poprzedni swój okólnik o zaliczkach na uposażenie z dnia 1 sierpnia 1933 r. Nr. 71 (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 13, poz. 179).

Wnioski w sprawach zaliczek, których udzielenie uzależnione będzie od decyzji Ministerstwa, należy kierować do Ministerstwa łącznie z podaniami petentów i odpowiedniemi dowodami. Poza tem wnioski winny zawierać wszystkie dane, jakie potrzebne są do merytorycznego rozpatrzenia danej sprawy.

Otrzymują:
P. Komendant Główny Policji Państwowej,
P. Dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza,
P. Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego.

(—) Hausner
DYREKTOR GABINETU MINISTRA

PREZES RADY MINISTRÓW
Nr. 42-2/18.
Warszawa,
dnia 22 czerwca 1934 r.
Zaliczki na uposażenie.

Załącznik do pisma ok. Nr. GB. 14-6-3.

OKÓLNIK Nr. 26.

Do

wszystkich P. P. Ministrów w Warszawie.

Na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1934 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), art. 15, 28 i 46 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 665) i art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) zarządzam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, co następuje:

I. Bezprocentowe zaliczki na uposażenie mogą być udzielane, zgodnie z wyżej powołanemi przepisami, funkcjonarjuszom państwowym, wyszczególnionym w § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781), żołnierzom zawodowym, oficerom rezerwy, powołanym do służby czynnej, celem przemianowania na zawodowych, oficerom, chorążym oraz pozostającym w stanie spoczynku podoficerom i szeregowcom, powołanym do służby czynnej w czasie wojny, mobilizacji lub zarządzeniem Rady Ministrów, o ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, sędziom, prokuratorom, asesorom i aplikantom sądowym, przyjętym na etat płatny oraz oficerom i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej.

Z pośród osób wyżej wymienionych wyłącza się od prawa do zaliczki: a) pozostające w stania nieczynnym b) zawieszone w pełnieniu służby, c) pozostające na urlopie bezpłatnym, d) osoby, którym wypowiedziano stosunek służbowy.

W drodze wyjątku od postanowień, zawartych w pkt. c) ustępu poprzedniego, mogą być przyznane bezprocentowe zaliczki na uposażenia osobom, pozostającym na bezpłatnym urlopie, udzielonym dla uzupełnienia studjów. W tym wypadku potrącanie rat udzielonej zaliczki z uposażenia rozpoczyna się od 1-go dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

II. Zaliczki mogą być udzielane: a) na cele konsumpcyjne, jak np.; na kupno odzieży, opału na zimę b) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego, jak np. na pokrycie wydatków spowodowanych chorobą proszącego, chorobą lub śmiercią członków jego ro

dziny w rozumieniu prawa cywilnego, na spłatę długów, powstałych bez winy proszącego, na kupno niezbędnych ruchomości, na koszty odbycia podróży naukowych, ogłoszenia pracy naukowej, c) na koszty budowy własnego mieszkania.

Prawo do otrzymania zaliczki na koszty budowy własnego mieszkania przysługuje osobom, wymienionym w cześci I, jeżeli 1) nie mają odpowiedniego do swego stanu rodzinnego mieszkania, wynajętego bezpośrednio od właściciela w domu, podlegającym ochronie lokatorów i 2) jeżeli same lub do spółki z małżonkiem, rodzicami lub rodzeństwem, o ile z osobami temi prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, rozpoczęły już budowę mieszkania na własność, albo też są członkami spółdzielni mieszkaniowej, która buduje dla nich mieszkanie w domu spółdzielczym. Z pośród wymienionych osób należy uwzględniać przedewszystkiem osoby, znajdujące się w wyjątkowo niekorzystnem położeniu mieszkaniowem (np. osoby mieszkające poza granicami miejscowości, w której pełnią służbę i t. p.). Na budowę jednego i tego samego mieszkania może być udzielona zaliczka tylko raz jeden.

III) Osoba, ubiegająca się o zaliczkę winna szczegółowo uzasadnić jej potrzebę i wysokość. Sprawa przyznania zaliczki i jej wysokości zależna jest od uznania władzy, uprawnionej do udzielania zaliczek.

Udzielenie nowej zaliczki przed spłatą poprzedniej, jest dopuszczalne jedynie pod warunkiem równoczesnego potrącenia reszty rat poprzedniej zaliczki.

IV. Zaliczki na uposażenie przyznaje się w złotych również i dla personelu, przebywającego zagranicą. Wysokość zaliczek nie może przekraczać: a) na cele konsumpcyjne — 2-miesięcznego uposażenia, b) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego—3-miesięcznego uposażenia, c) na budowę własnego mieszkania—6-miesięcznego uposażenia.

Warunkiem udzielenia zaliczki praktykantom, asesorom i aplikantom sądowym oraz zaliczki przekraczającej 3-miesięczne uposażenie osobom, które nie nabyły jeszcze praw emerytalnych, jest zabezpieczenie hipoteczne, albo zobowiązanie dwu wypłacalnych ręczycieli.

Za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem lokalnym i zasiłkiem wyrównawczym, a dla oficerów i szeregowych Straży Granicznej, nie mających prawa do dodatku lokalnego—wraz z dodatkiem służbowym. Dla żołnierzy, wyszczególnionych w części I-ej za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie, określone w art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu wojska (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664), wraz z dodatkiem wyrównawczym określonym w art. 12 tegoż rozporządzenia.

V. Zwrot zaliczki, udzielonej do wysokości 1-miesięcznego uposażenia następuje w nie więcej jak 12, zaliczki udzielonej do wysokości 2-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 18, zaliczki udzielonej do wysokości 3-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 30, wreszcie zwrot zaliczki, udzielonej w wymiarze wyższym, niż 3 miesięczne uposażenie w nie więcej, niż 36 bezpośrednio po sobie następujących ratach miesięcznych.

Raty zaliczki potrąca się z uposażenia, począwszy od 1-go dnia miesiąca następującego po przyznaniu zaliczki.

VI. Przyznawanie zaliczek osobom pełniącym służbę we władzach i urzędach niższych instancyj należy do władz bezpośrednio podległych władzy naczelnej z wyjątkiem kierowników tych władz, którym przyznaje zaliczki władza naczelna.

Przyznawanie zaliczek osobom, pełniącym służbę we władzach naczelnych należy do tych władz z wyjątkiem ich kierowników, którym zaliczki przyznaje Prezes Rady Ministrów.

Przyznawanie zaliczek budowlanych, przekraczających 3-miesięczne uposażenie należy do władzy naczelnej.

VII. Przyznanie w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie zaliczki, nie odpowiadającej zasadom niniejszego zarządzenia, wymaga każdorazowo zgody Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu.

VIII. W wypadkach rozwiązania stosunku służbowego bez uposażenia emerytalnego należy zaległe raty zaliczkowe potrącić w całości, względnie wyegzekwować z zabezpieczenia hipotecznego lub od ręczycieli.

IX. W razie śmierci przed spłatą zaliczki dług z powyższego tytułu obciąża spadkobierców do wysokości odziedziczonego majątku, zgodnie z przepisami obowiązujących ustaw cywilnych.

X. W sprawie umorzenia nieściągalnych rat zaliczek na uposażenie obowiązują postanowienia okólnika Ministerstwa Skarbu z dn. 4 lipca 1930 r. L. D. III. 205/1/30 w sprawie zasad umarzania niektórych wierzytelności Skarbu Państwa.

XI. Kontrola regularnych spłat zaliczek należy do obowiązków władz asygnujących uposażenie służbowe.

XII. Poprzedni okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 lipca 1933 r. Nr. 42-2/10 w sprawie zaliczek na uposażenie uchyla się.

(—) L. Kozłowski
PREZES RADY MINISTRÓW

B.

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 30 czerwca Nr. 56 Rok 1934

Poz. 496. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 14 czerwca 1934 r. w sprawie dokonywania zgłoszeń przez pracodawców rolnych, sposobu ryczałtowania i uiszczania składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych oraz o wysokości tych składek, wydane w zakresie §§ 2, 3, 5, 11, 13 i 22 w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Poz. 497. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Na podstawie art. 6 § 4 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 85, poz. 632) zarządzam co następuje:

§ 1. § 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 801) ulega następującym zmianom:

I) Dodaje się nowy ust. 2 następującej treści:

„2. Powyższym władzom przekazuje się również prawo udzielania pozwoleń na następujące przedsięwzięcia rozrywkowe z siedzibą stałą:

1) przedsięwzięcia o charakterze sportowym:

a) urządzeń, przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności: korty tenisowe, pływalnie, ślizgawki, hippodromy, welodromy, strzelnice;

b) mające cechy widowiska publicznego, organizowanego przez amatorskie stowarzyszenia sportowe na boiskach, w lokalach lub na terenach tych stowarzyszeń;

2) przedsięwzięcia o charakterze zabaw ludowych, a w szczególności: sale tańca, huśtawki, karuzele, kołobiegi, siłomierze, strzelnice z wiatrówek, kręgielnie, bilardziki, pokazy magiczne, gry zręcznościowe, pokazy figur woskowych i osobliwości (panoptica), panoramy, pokazy zapomocą lunet lub teleskopów widoków lub ciał niebieskich, — o ile powyższe urządzenia nie stanowią pewnej całości, nadającej im charakter przedsięwzięcia lunaparkowego;

3) przedsięwzięcia koncertów w parkach, ogrodach i skwerach".

II) Dotychczasowa treść tego § otrzymuje numerację ust. „1".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Poz. 498. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o zmianie granic miasta Uhnowa w powiecie rawskim, województwie lwowskiem.

Poz. 499. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o zmianie granic miasta Rohatyna w powiecie rohatyńskim, województwie stanisławowskiem.

Poz. 500. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 czerwca 1934 r. o zmianie granic miasta Podgórz w powiecie toruńskim, województwie pomorskiem.

Poz. 501. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1934 r. o utworzeniu powiatowego wydziału hipotecznego w Słonimie.

z 30 czerwca Nr. 57 Rok 1934

Poz. 502. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. Kodeks Handlowy.

Poz. 503. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. Przepisy wprowadzające Kodeks Handlowy.

Poz. 504. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o rejestrze spółdzielni.

Poz. 505. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 czerwca 1934 roku wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o wadach głównych i terminach ich ujawnienia u zwierząt domowych.

z 5 lipca Nr. 58 Rok 1934

Poz. 506. Konwencja między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad o spławie materjałów drzewnych na rzekach granicznych, wraz z protokółem końcowym, podpisana w Warszawie, dnia 19 czerwca 1933 r.

Poz. 507. Protokół dodatkowy do konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad z dnia 19 czerwca 1933 r. o spławie materjałów drzewnych na rzekach granicznych, podpisany w Moskwie dnia 9 lipca 1933 r.

Poz. 508. Oświadczenie rządowe z dnia 12 czerwca 1934 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad o spławie materjałów drzewnych na rzekach granicznych oraz protokółu dodatkowego do tej konwencji.

z 7 lipca Nr. 59 Rok 1934

Poz. 509. Rozporządzenie Prezydenta Rze-

czypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych.

Poz. 510. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu o trybie dokonywania licytacji publicznej, przewidzianej w art. 510, 547 i 670 kodeksu handlowego.

Poz. 511. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a nadto co do §§ 5, 8, 55, 62. 65 — 69 i 77 w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a co do §§ 60 i 64 w porozumieniu z Ministrami Komunikacji oraz Poczt i Telegrafów o rejestrze handlowym.

Poz. 512. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 lipca 1934 r. o ulgach celnych.

z 10 lipca Nr. 60 Rok 1934

Poz. 513. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1934 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Na podstawie art. 109 oraz art. 4 ust. 1, art. 37 p. 6 art. 50 ust. 7, art. 81 ust. 3, art. 82 ust 3 i art. 83 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20 poz. 160) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przepisy wstępne.

§ 1. (1) Wskazane w rozporządzeniu niniejszem artykuły oraz określenie „ustawa", używane bez bliższego oznaczenia, odnoszą sie do ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20, poz. 160)

(2) Wskazane w rozporządzeniu niniejszem paragrafy oraz określenie „rozporządzenie", używane bez bliższego oznaczenia, odnoszą się do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. (1) Używane w ustawie i rozporządzeniu określenia: „uposażenie w służbie czynnej" i „uposażenie czynne" oznaczają uposażenie prawnie należne, nie zaś faktycznie otrzymywane; określenie „kalendarzowy rok służby" oznacza pełny, dwunastomiesieczny okres służby bez względu na to, czy początkowy i końcowy termin tego okresu przypada na początek i koniec roku kalendarzowego.

(2) Jeżeli zaopatrzenia emerytalnego nie wypłaca władza skarbowa, lecz inna, za władzę wypłacającą to zaopatrzenie, należy uważać w rozumieniu rozporządzenia izbę skarbową, wypłacającą zaopatrzenia emerytalne w danym okręgu.

§ 3. Przez funkcjonarjuszów państwowych w pojęciu ustawy i rozporządzenia należy rozumieć również funkcjonarjuszki państwowe o ile ustawa lub rozporządzenie nie stanowią inaczej, albo też o ile możność zastosowania tego określenia wyłącznie do mężczyzn nie wynika z samej istoty danego przepisu. Przez sieroty po funkcjonarjuszach państwowych należy rozumieć również sieroty po funkcjonarjuszach państwowych, o ile ustawa lub rozporządzenie nie stanowią inaczej.

§ 4. (1) W imieniu osób niezdolnych do działań prawnych wszystkie podania i oświadczenia składają prawni zastępcy tych osób.

(2) Do podań i oświadczeń, składanych przez prawnych zastępców, oprócz innych wymaganych dowodów powinny być dołączone należycie uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających ustanowienie zastępstwa, o ile nie wynika ono z samego prawa. W tym ostatnim przypadku istnienie prawnego zastępstwa powinno być stwierdzone świadectwami urodzenia, małżeństwa lub śmierci.

(3) Wszelkie pisma, przeznaczone dla osób niezdolnych do działań prawnych, doręcza się ich prawnym zastępcom.

§ 5. Świadczenia wypłaca się osobie uprawnionej. Jeżeli osoba uprawniona jest niezdolna do otrzymywania świadczeń, świadczenia te wypłaca sie jej prawnemu zastępcy.

§ 6. (1) Jeżeli uprawniony do otrzymywania zaopatrzenia jest umysłowo chory, lecz nie ubezwłasnowolniony, Minister Skarbu może zarządzić uskutecznianie wypłaty całości lub części zaopatrzenia do czasu ubezwłasnowolnienia uprawnionego, jednak na okres nie dłuższy, aniżeli 6 miesięcy, do rąk osoby, która nad uprawnionym sprawuje faktyczną opiekę.

(2) W przypadku, przewidzianym w ustępie poprzednim, dowód choroby umysłowej uprawnionego do zaopatrzenia stanowi orzeczenie komisji lekarskiej, faktyczną zaś opiekę nad umysłowo chorym, uprawnionym do otrzymywamnia zaopatrzenia, stwierdza właściwa według miejsca zamieszkania uprawnionego powiatowa władza administracji ogólnej.

(3) Zarządzenie, przewidziane w ust. (1), może być przez Ministra Skarbu każdej chwili cofnięte bez podania powodów.

§ 7. Do orzeczeń władzy, wydawanych na zasadzie ustawy, mają zastosowanie zasady, obowiązujące w postępowaniu administracyjnem, o ile ustawa lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Rozdział II.

Przepisy wykonawcze do poszczególnych postanowień ustawy.

Do art. 2 ustawy.

§ 8. Poza funkcjonarjuszami państwowymi, wymienionymi w art. 2 ustawy, i zawodowy-

mi wojskowymi ustawa stosuje się również do tych osób, którym szczególne przepisy zapewniają prawo do emerytury na zasadzie ustawy.

Do art. 3 ustawy.

§ 9. (1) Wybór jednego z perjodycznie wypłacanych zaopatrzeń nie ma charakteru ostatecznego zrzeczenia się zaopatrzenia niewybranego. Osoba, która dokonała wyboru jednego z kilku zaopatrzeń, może następnie wybrać inne świadczenie. Zmiana dokonanego wyboru, o ile chodzi o zaopatrzenie emerytalne, wywiera skutki od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zawiadomieniu władzy, która wypłacała lub ma wypłacać uposażenie emerytalne (pensję wdowią lub sierocą).

(2) Przy zbiegu uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego i do zaopatrzenia inwalidzkiego stosuje się odpowiednie przepisy ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

Do art. 4 ustawy.

§ 10. Kwoty, nienależnie otrzymane przez emeryta (wdowę, sierotę), należy potrącać z zaopatrzenia emerytalnego do wysokości, przewidzianej we właściwych przepisach o egzekucji z zaopatrzeń emerytalnych, co nie wyłącza dochodzenia należności z majątku i innych dochodów emeryta (wdowy, sieroty).

Do art. 5 ustawy.

§ 11. (1). Egzekucja sądowa zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) funkcjonarjuszów państwowych i osób po nich pozostałych może nastąpić za wszelkie należności, a nietylko za należności alimentarne i Skarbu Państwa (art. 575 § 1 kodeksu postępowania cywilnego oraz art. II rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r., zawierającego przepisy wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem, (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 804) do wysokości i na warunkach, określonych w art. 575 i 576 kodeksu postępowania cywilnego.

(2) Egzekucja z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) zawodowych wojskowych i osób po nich pozostałych, tudzież, jeżeli szczególne przepisy tak stanowią, egzekucja z uposażenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej następuje według przepisów szczególnych.

(3) Egzekucja z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) oraz z odprawy może nastąpić za należności Skarbu Państwa zarówno o charakterze publiczno-prawnym jak i prywatno-prawnym i niezależnie od tego, czy należność ta powstała w związku ze stosunkiem służbowym.

(4) Egzekucja administracyjna następuje według zasad ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580) w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 78) Przepisy te określają również, za jakie należności jest dopuszczalna egzekucja administracyjna.

(5) Z pensji wdowiej nie potrąca się należności Skarbu Państwa od emeryta i sierot, a z pensji sierocej — należności od emeryta, wdowy po nim i innych sierot.

Do art. 7 ustawy.

§ 12. Opłaty emerytalne, przewidziane w art. 7 ust. 10 ustawy, oblicza się od uposażenia w służbie czynnej łącznie z dodatkami, zaliczalnemi do podstawy wymiaru emerytury, bez żadnych potrąceń.

Do art. 8 ustawy.

§ 13. (1) O treści i rozciągłości uprawnień, przyznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej na mocy art. 8 ustawy, rozstrzyga brzmienie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej. Jeżeli dekret nie zawiera w tym względzie żadnych zastrzeżeń, należy uważać, że dobrodziejstwa z niego płynące są równoznaczne z prawami emerytalnemi, uzyskanemi w zwykłym trybie, i rozciągają się na wdowę i sieroty po osobie, której dekret dotyczy.

(2) Jeżeli wysokość zaopatrzenia emerytalnego, przyznanego lub zwiększonego przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie art. 8 ustawy, nie została ustalona w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej w określonej sumie pieniężnej, lecz przez przyrównanie do zaopatrzenia emerytalnego w pewnej grupie uposażenia za pewną ilość lat służby, należy do tego zaopatrzenia emerytalnego odpowiednio stosować wszystkie przepisy, wpływające na wysokość przyznanych już i wymierzonych zaopatrzeń emerytalnych, chyba że dekret stanowi inaczej.

§ 14. Jeżeli funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, skazanemu sądownie lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą za sobą utratę prawa do emerytury (§ 31 ust. (4)), Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski daruje skutki skazania, stosuje się odpowiednio § 33.

Do art. 9 ustawy.

§ 15. (1) Funkcjonarjusze państwowi oraz zawodowi wojskowi nabywają prawo do emerytury jedynie po przejściu w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie (o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych w art. 28, 29 i 30, o ile zaś chodzi o zawodowych wojskowych — w art. 47 i 100) lub we właściwych przepisach o stosunkach służbowych.

(2) Za równoznaczne z przeniesieniem w stan spoczynku w rozumieniu ust. (1) należy uważać zwolnienie ze służby w warunkach, z któremi właściwe przepisy o stosunkach służbowych nie łączą utraty praw, nabytych w służbie, w szczególności praw emerytalnych.

(3) Do 15-letniego oraz do 5 letniego okresu, przewidzianych w art. 9 ustawy, zalicza się wszystkie okresy służby i pracy zawodowej, zaliczalne wogóle do wysługi emerytalnej, i w tym stosunku, w jakim do tej wysługi powinny być zaliczone. Nie zalicza się jedynie okresów, które mają wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego.

§ 16. Powstanie kalectwa lub choroby z winy funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego zachodzi tylko w razie rozmyślnego postępowania, zmierzającego do wywołania szkodliwych dla zdrowia następstw.

Do art. 10 ustawy.

§ 17. (1) Reaktywacja następuje w przypadku ponownego przyjęcia emeryta do stałej służby państwowej lub w charakterze zawodowego wojskowego bez względu na to, czy nowy stosunek służbowy unormowany jest takiemi samemi przepisami o stosunkach służbowych, jak poprzedni. Przy ustalaniu, czy nowy stosunek służbowy ma charakter stałej służby, stosuje się art. 2 ust. 1 ustawy.

(2) Po ponownem rozwiązaniu stosunku służbowego z reaktywowanym emerytem przyznanie prawa do emerytury zawisłe jest od ponownego przeniesienia reaktywowanego emeryta w stan spoczynku w warunkach, wymienionych w § 15 ust. (1) i (2). Wydalenie reaktywowanego emeryta ze służby nie przywraca praw do emerytury, wymierzonej przed reaktywacją.

(3) Reaktywowanemu emerytowi, który wskutek ponownego przeniesienia w stan spoczynku odzyskał prawo do emerytury, zalicza się do wysługi emerytalnej w całości okresy, zaliczone do wysługi emerytalnej, ustalonej przy pierwotnem przeniesieniu w stan spoczynku, nawet gdyby według przepisów obowiązujących w czasie ponownego przeniesienia w stan spoczynku, wysługa emerytalna miała być obliczona odmiennie.

(4) Jednak zaliczony okres służby lub pracy zawodowej odpowiednio zwiększa sie, o ile wskutek pełnienia służby po reaktywacji dany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nabył prawo do doliczenia nowego okresu służby lub pracy zawodowej (art. 37 p. 4, art. 50 ust. 6, art. 97, i art. 101 ust. 1 lit. b), przyczem w tym przypadku czasu przebywania w stanie spoczynku nie uważa się za przerwę.

(5) W przypadku, gdy wysługa emerytalna reaktywowanego emeryta po ponownem przeniesieniu w stan spoczynku wynosi mniej, niż 15 lat, służy mu prawo do emerytury w procentowej wysokości podstawy wymiaru (art. 19) nie niższej, niż ustalona przed reaktywacją.

Do art. 11 ustawy.

§ 18. Art. 11 ustawy należy stosować niezależnie od tego, czy trwała niezdolność do służby nastąpiła z powodu choroby lub kalectwa, nabytych po wstąpieniu do służby funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, czy też przed tem wstąpieniem.

§ 19. (1) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską czasowej utraty zdolności do zarobkowania w wysokości co najmniej 95% zbadany może żądać w ciągu 30 dni po upływie okresu, na którego przeciąg został uznany za niezdolnego do zarobkowania, poddania go powtórnemu badaniu lekarskiemu. O ile przy powtórnem badaniu zostanie ustalona trwała utrata zdolności do zarobkowania, zbadanemu, odpowiadającemu poza tem warunkom art. 11 ustawy, należy doliczyć 10 lat do wysługi emerytalnej.

(2) Prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego w zwiększonym wymiarze nabywa emeryt w przypadku, przewidzianym w poprzednim ustępie, od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył podanie o zarządzenie ponownego badania lekarskiego, nie wcześniej jednak, niż po upływie okresu, na którego przeciąg został uznany za czasowo niezdolnego do zarobkowania.

(3) Początek okresu, na którego przeciąg zbadany został uznany za niezdolnego do zarobkowania, przypada, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, na dzień wydania orzeczenia komisji lekarskiej, a o ile chodzi o zawodowych wojskowych — na dzień zatwierdzenia orzeczenia wojskowo-lekarskiej komisji rewizyjnej.

(4) Podwyższenie procentu utraty zdolności do zarobkowania z powodu pogorszenia się stanu zdrowia po przeniesieniu w stan spoczynku nie może być podstawą roszczenia o doliczenie lat do wysługi emerytalnej z art. 11 ustawy.

§ 20. (1) Do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, zalicza się jedynie okresy służby, uzasadniające nabycie prawa do emerytury. Nie są zaliczalne do tego okresu: studja wyższe i, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, obowiązkowa służba wojskowa (art. 37 p. 3 ust. 3), tudzież czas odkomenderowania zawodowych wojskowych na studja niewojskowe (art. 50 ust. 4).

(2) Okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w stosunku korzystniejszym (np. na mocy art. 15 lub 52 ustawy), w tym korzystniejszym stosunku są zaliczalne również do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy.

(3) Oprócz stałej służby państwowej funkcjonarjuszów państwowych oraz służby wojskowej zawodowych wojskowych do okresu 10-letniego, wskazanego w art. 11 ustawy, funkcjonarjuszom państwowym zalicza się służbę prowizoryczną, przygotowawczą i kontraktową, zaliczoną do wysługi emerytalnej na mocy art. 37 p. 1 i 2 ustawy, a zawodowym wojskowym — czas służby kontraktowej, zaliczonej do wysługi emerytalnej na mocy art. 50 ust. 5 ustawy.

(4) Ponadto do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, funkcjonarjuszom państwowym zalicza się również służbę wojskową z wyjątkiem obowiązkowej służby czynnej, a zawodowym wojskowym — służbę wojskową łącznie z obowiązkową służbą czynną oraz stałą służbę cywilno-państwową (art. 50 ust. 2 lit. a).

(5) Okresy służby, odbytej przed przerwą, są zaliczalne do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, o tyle, o ile są wogóle zaliczalne do wysługi emerytalnej.

Do art. 12 ustawy.

§ 21. (1) Art. 12 ustawy stosuje się również w przypadku stwierdzenia u funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego czasowej utraty zdolności do pracy zarobkowej.

(2) W przypadku stwierdzenia u funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego czasowej utraty zdolności do pracy zarobkowej doliczenie lat z art. 12 ustawy następuje na stałe z zastrzeżeniem postanowień art. 39 i 54 ustawy.

(3) Przepis § 19 ust. (4) stosuje się odpowiednio przy doliczaniu lat na mocy art. 12 ustawy.

§ 22. Funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, który odpowiada warunkom art. 11 i 12 ustawy, dolicza się na mocy tych przepisów łącznie tylko 10 lat. Doliczenie większej ilości lat może być uskutecznione wyłącznie na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy.

§ 23. Przy doliczaniu lat w trybie art. 12 ustawy należy naprzód wymierzyć uposażenie emerytalne za lata służby, zaliczalne na podstawie innych przepisów ustawy, i do otrzymanego wymiaru doliczyć ilość lat, odpowiadającą stopniowi utraty zdolności do zarobkowania. Jeżeli ilość lat służby, zaliczalna na podstawie innych przepisów ustawy, poza art. 12, wynosi mniej niż 10, wymierza się naprzód zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy uposażenie emerytalne w wysokości 30% podstawy wymiaru (art. 17), poczem dolicza się lata z art. 12 ustawy.

Do art. 13 ustawy.

§ 24. (1) Zgłoszenie nieszczęśliwego wypadku powinno być uskutecznione na piśmie. Władza może jednak przyjąć zgłoszenie ustne, które należy zaprotokółować.

(2) Funkcjonarjusz państwowy powinien być niezwłocznie zbadany przez komisję lekarską niezależnie od zgłoszenia, jeżeli nieszczęśliwy wypadek w czasie lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych, mogący wpłynąć na utratę zdolności do służby, jest władzy znany z innych źródeł.

(3) Zgłoszenie, uskutecznione na piśmie, lub protokół zgłoszenia ustnego oraz protokół badania przez komisję lekarską należy przechowywać w aktach osobowych.

(4) Przy badaniu przez komisje lekarskie w związku z nieszczęśliwemi wypadkami należy stosować postanowienia art. 31 ustawy.

Do art. 15 ustawy.

§ 25. (1) Czas służby wojskowej lub cywilnej, podwójnie zaliczalny do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 15 ustawy, w tym podwójnym wymiarze wlicza się do okresu, uzasadniającego nabycie prawa do emerytury. Jednak czas obowiązkowej służby wojskowej, zaliczalny podwójnie na zasadzie powyższego przepisu, wywiera wpływ jedynie na wysokość wymiaru emerytury (art. 37 p. 3 ust. 3); ograniczenie to nie odnosi się do obowiązkowej służby wojskowej, zaliczalnej osobom, które przechodzą w stan spoczynku jako zawodowi wojskowi.

(2) Dzień rozpoczęcia działań wojennych oraz dzień podpisania traktatu pokoju ustala Minister Spraw Wojskowych.

(3) Formacjami wojskowemi w rozumieniu art. 15 ustawy są jednostki, zakłady, instytucje i urzędy wojskowe.

(4) Służbę cywilną, rzeczywiście pełnioną podczas wojny w formacjach wojskowych, zalicza się podwójnie do wysługi emerytalnej bez względu na to, czy służba ta była pełniona na terenie operacyjnym.

Do art. 21 ustawy.

§ 26. (1) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia z powodu przeniesienia w stan spoczynku służy wszystkim funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, przeniesionym w stan spoczynku z powodów, określonych w ustawie (art. 28, 29, 30, 47 i 100) lub w innych obowiązujących przepisach, bez względu na nabycie prawa do emerytury.

(2) Zwolnienie ze służby bez przeniesienia w stan spoczynku uzasadnia prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia tylko w przypadkach, gdy zwolniony nabył prawo do emerytury.

§ 27. (1) Koszty przesiedlenia oblicza się według obowiązujących w chwili przesiedlenia przepisów, normujących sprawę należności w razie przeniesienia w czynnej służbie tego działu służby, do którego przesiedlający się był zaliczony przed przeniesieniem w stan spoczynku.

(2) W razie przesiedlenia przeniesionego w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego zagranicę nie ma on prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia nawet w części, obejmującej koszty przesiedlenia się do granicy.

§ 28. (1) Jeżeli doręczenie orzeczenia, przenoszącego w stan spoczynku, nastąpiło nie w dniu rozwiązania stosunku służbowego, należy uważać, że termin roczny, przewidziany w art. 21 ust. 2 ustawy, został zachowany, o ile tylko przesiedlenie nastąpiło w ciągu roku albo od daty rozwiązania stosunku służbowego, albo od daty doręczenia orzeczenia o przeniesieniu w stan spoczynku.

(2) Roczny termin, przewidziany w art. 21 ust. 2 ustawy, dotyczy samego przesiedlenia, a nie zgłoszenia żądania o zwrot kosztów.

(3) Przeniesiony w stan spoczynku funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie ma prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia, gdy przed uskutecznieniem tego przesiedlenia został powołany zpowrotem do czynnej służby.

(4) Przesiedlenie należy uważać za doko-

nane w dniu zgłoszenia się na zamieszkanie w nowem miejscu.

§ 29. (1) Zwrot kosztów przesiedlenia z powodu przeniesienia w stan spoczynku przyznaje i koszty te wypłaca władza, która wypłaca uposażenie emerytalne w okręgu nowego miejsca zamieszkania emeryta lub wypłacałaby to uposażenie, gdyby funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy miał prawo do emerytury.

(2) W celu uzyskania zwrotu kosztów przesiedlenia interesowany powinien wnieść do tej władzy podanie z dokładnem oznaczeniem adresu w nowem miejscu zamieszkania. Do podania należy dołączyć:

a) poświadczenie zamieszkania w nowem miejscu wraz z członkami rodziny, za których przeniesiony w stan spoczynku funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy pragnie uzyskać zwrot kosztów przejazdu;

b) zestawienie kosztów przesiedlenia wraz z odpowiedniemi dowodami, a w szczególności listami przewozowemi, z wyjątkiem tych kosztów, na które w myśl przepisów, wskazanych w § 27 ust. (1), przyznany jest ryczałt;

c) oświadczenie przeniesionego w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, że przeniósł się do danej miejscowości celem zamieszkania w niej na stałe.

Do art. 22 ustawy.

§ 30. (1) Niepodjęcie w ciągu pięciu lat przyznanego i wymierzonego uposażenia emerytalnego, powodujące utratę prawa do zalegających ponad 5 lat rat tego uposażenia, nie wpływa na możność żądania wypłacania uposażenia emerytalnego na przyszłość ani też wypłacenia rat, zalegających od krótszego czasu, niż pięć lat. Termin pięcioletni liczy się od daty płatności danej raty uposażenia emerytalnego, a jeżeli termin płatności danej raty jest wcześniejszy, niż data doręczenia emerytowi orzeczenia o przyznaniu i wymiarze uposażenia emerytalnego — od daty doręczenia tego orzeczenia.

(2) Termin pięcioletni, przewidziany w art. 22 ust. 3 ustawy, stosuje się również do osób niezdolnych do działań prawnych, jeśli miały prawnych zastępców.

Do art. 23 ustawy.

§ 31. (1) Wypłatę emerytury wstrzymuje się z końcem tego miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło wydarzenie, pociągające za sobą zgaśnięcie prawa do emerytury (śmierć uprawnionego, uprawomocnienie się wyroku sądowego lub orzeczenia oficerskiego sądu honorowego, uprawomocnienie się zarządzenia przez sąd wykonania zawieszonej kary).

(2) Zrzeczenie się prawa do emerytury powinno być uskutecznione na piśmie, które należy złożyć władzy, wypłacającej emeryturę. O dacie, od której wygasa prawo do rat emerytury, decyduje treść aktu zrzeczenia się. Jeżeli w akcie tym emeryt nie oznaczył daty, od której zrzeka się emerytury, należy uważać, że zrzeczenie obejmuje raty emerytury, płatne począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po doręczeniu władzy aktu zrzeczenia się

(3) Emeryt może zrzec się uposażenia emerytalnego na zawsze, na pewien okres czasu lub do odwołania. Zrzeczenie może obejmować całość lub część uposażenia emerytalnego. W przypadku zrzeczenia się całości lub części uposażenia emerytalnego na pewien okres czasu lub do odwołania emeryt odzyskuje prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego, począwszy od raty, płatnej pierwszego dnia miesiąca, następującego po upływie danego okresu czasu lub po doręczeniu właściwej władzy, wypłacającej uposażenie emerytalne, aktu odwołania zrzeczenia się.

(4) Skazanie na mocy kodeksu karnego pociąga wygaśnięcie prawa do otrzymywania uposażenia emerytalnego, gdy jest połączone z utratą praw publicznych (art. 45 kodeksu karnego).

§ 32. Zarządzenie przez sąd wykonania kary (art. 63 kodeksu karnego) pociąga za sobą utratę prawa do emerytury narówni ze skazaniem na odbycie zawieszonej kary (art. 23 ust. 1 p. 2 ustawy).

§ 33. (1) Jeżeli emerytowi, skazanemu sądownie lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą za sobą wygaśnięcie prawa do emerytury, Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski daruje skutki skazania, należy uważać, że akt łaski dotyczy również prawa do emerytury, chyba że akt ten stanowi inaczej.

(2) W tym przypadku należy emerytowi wypłacić wstrzymane raty emerytury, począwszy od raty, płatnej pierwszego dnia miesiąca, następującego po wydaniu aktu łaski, chyba że akt ten stanowi inaczej.

Do art. 24 ust. 1 p. 5, art. 42, 55, 56, 57 i 58 ustawy.

§ 34. Emerytowany zawodowy wojskowy, ubiegający się o umieszczenie w domu inwalidów, powinien wnieść podanie do dowódcy okręgu korpusu, w którego obrębie ma stałe zamieszkanie, i dołączyć zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające nieposiadanie innych źródeł utrzymania poza emeryturą oraz brak opieki osób postronnych (art. 55).

§ 35. (1) Umieszczenie umysłowo chorego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego w zakładzie leczniczym następuje na wniosek właściwego opiekuna. Do wniosku powinno być dołączone zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające brak innych źródeł utrzymania emeryta poza emeryturą (art. 42 i 56).

(2) Wniosek opiekuna powinien być złożony władzy, wypłacającej emeryturę.

(3) Umieszczenie emeryta w zakładzie leczniczym następuje na mocy decyzji władzy, wskazanej w poprzednim ustępie. Decyzja zostaje wydana po uprzedniem stwierdzeniu po-

trzeby umieszczenia emeryta w zakładzie leczniczym przez właściwą komisję lekarską lub, o ile chodzi o zawodowych wojskowych, komisję wojskowo-lekarską przy dowódcy okręgu korpusu, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania **emeryta.**

§ 36. (1) Umysłowo choremu emerytowi, umieszczonemu w zakładzie leczniczym (art. 42 i 57), wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego z końcem miesiąca, w którym nastąpiło umieszczenie w zakładzie. Emerytowanemu zawodowemu wojskowemu, umieszczonemu w domu inwalidów, wypłaca się, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po umieszczeniu w domu inwalidów tylko 5% uposażenia emerytalnego.

(2) Zakłady dla umysłowo-chorych oraz domy inwalidów powinny zawiadamiać o każdorazowem przyjęciu i zwolnieniu emerytowanego funkcjonarjusza państwowego tę władzę, która wypłaca lub wypłacała mu emeryturę, a o przyjęciu i zwolnieniu emerytowanego zawodowego wojskowego — nadto Ministerstwo Spraw Wojskowych.

(3) Wznowienie wypłaty uposażenia emerytalnego w normalnym wymiarze następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym emeryt został zwolniony z zakładu leczniczego lub domu dla inwalidów, po potrąceniu wypłaconych ewentualnie za ten miesiąc zaopatrzeń w wysokości pensji wdowiej i pensyj sierocych.

§ 37. (1) Zaopatrzenia w wysokości pensji wdowiej i pensyj sierocych za czas przebywania emerytowanego funkcjonarjusza państwowego w zakładzie leczniczym (art. 42 ust. 2), a emerytowanego zawodowego wojskowego — w zakładzie leczniczym lub w domu inwalidów (art. 58) przyznaje i wymierza władza, przyznająca i wymierzająca uposażenie emerytalne (art. 27 i **46).**

(2) Wypłatę zaopatrzeń w wysokości pensyj wdowiej i sierocej rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po umieszczeniu emeryta w zakładzie leczniczym lub w domu inwalidów, a wstrzymuje się od dnia, w którym wznowiono wypłatę uposażenia emerytalnego po zwolnieniu emeryta z zakładu leczniczego lub z domu inwalidów.

(3) W celu uzyskania zaopatrzenia w wysokości pensji wdowiej (sierocej) należy złożyć podanie w trybie, wskazanym w § 78 ust. (3) i (4), i dołączyć dowody, wymienione w § 79 (oprócz metryki śmierci), a nadto zaświadczenie zakładu leczniczego lub domu inwalidów, stwierdzające datę umieszczenia w nim emeryta, o ile zaświadczenie takie nie jest dołączone do akt osobowych emeryta.

§ 38. (1) Prawo do leczenia, protezowania i wszelkich świadczeń w zakresie opieki społecznej, przewidzianych w obowiązującem ustawodawstwie względem inwalidów wojennych (art. 56 ust. 2), służy emerytowanym zawodowym wojskowym po ustaleniu przez właściwą komisję wojskowo-lekarską, iż doznanie uszkodzeń cielesnych lub choroba nastąpiły wskutek działań wojennych lub nieszczęśliwego wypadku, pozostającego w ścisłym związku ze służbą wojskową, oraz że uszkodzenia te lub choroba nastąpiły bez winy emerytowanego zawodowego wojskowego.

(2) O zakresie prawa do leczenia, protezowania i wszelkich świadczeń w zakresie opieki społecznej decydują przepisy o inwalidach wojennych, obowiązujące w czasie ubiegania się emeryta o dane świadczenie.

(3) Prawa, przewidziane w art. 56 ust. 2 ustawy, obejmują jedynie świadczenia rzeczowe, a nie pieniężne. Prawa te przyznaje władza, przyznająca i wymierzająca emerytowanemu zawodowemu wojskowemu uposażenie emerytalne.

§ 39. (1) Prawo do dodatku, przewidzianego w art. 56 ust. 3 ustawy, służy emerytowanym zawodowym wojskowym po ustaleniu przez właściwą komisję lekarską, iż dany emeryt:

a) bez własnej winy, wskutek działań wojennych lub nieszczęśliwego wypadku, pozostającego w ścisłym związku ze służbą wojskową, doznał uszkodzeń cielesnych lub zapadł na chorobę i w związku z tem trwale utracił co najmniej 95% zdolności do zarobkowania, oraz że

b) wskutek tych uszkodzeń cielesnych lub choroby potrzebuje nieodzownie stałej opieki innych osób.

(2) Prawo do dodatku, przewidzianego w art. 56 ust. 3 ustawy, służy emerytowanym zawodowym wojskowym również w razie stwierdzenia okoliczności, wymienionej w ust. (1) lit. b) paragrafu niniejszego, po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, przyczem w tym przypadku emeryt nabywa prawo do dodatku od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył podanie o zarządzenie badania lekarskiego.

(3) Dodatek, przewidziany w art. 56 ust. 3 ustawy, łącznie z pozostałą emeryturą nie może przekraczać pełnego wymiaru emerytury (art. 19), w przeciwnym razie zostaje odpowiednio zmniejszony.

(4) Dodatek ten przyznaje władza, przyznająca i wymierzająca emerytowanemu zawodowemu wojskowemu uposażenie emerytalne.

(5) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską czasowej utraty przez emerytowanego zawodowego wojskowego zdolności do zarobkowania stosuje się odpowiednio § 19.

Do art. 25 ustawy.

§ 40. (1) Państwowy charakter instytucyj, przedsiębiorstw i zakładów ocenia się według przepisów prawnych, na których podstawie dana instytucja, przedsiębiorstwo lub zakład istnieje i funkcjonuje. Udział finansowy Skarbu Państwa nie stanowi o państwowym charakterze instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu.

(2) Przez instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady samorządu terytorjalnego rozumieć na-

leży zarówno same organa tego samorządu (sejmiki, wydziały), jak i instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, utrzymywane i prowadzone przez te organa (szpitale, szkoły, gazownie, elektrownie, rzeźnie, tramwaje i t. d.).

(3) Przez instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady samorządu gospodarczego rozumieć należy specjalne organa, oparte na zasadzie wybieralności, wyposażone w pewną samodzielność, funkcjonujące pod nadzorem władz państwowych i powołane do współdziałania z temi władzami w kierowaniu życiem gospodarczem (izby rolnicze, przemysłowe, handlowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i t. d.).

(4) Art. 25 ustawy nie obejmuje organów innego samorządu prócz terytorjalnego i gospodarczego, w szczególności nie obejmuje samorządu zawodowego (izby adwokackie, lekarskie i t. d.), szkolnego i wyznaniowego.

(5) Za instytucje ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 25 ustawy należy również uważać instytucje publiczno-prawne, ubezpieczające przymusowo pewne przedmioty.

§ 41. (1) Wynagrodzenie (zaopatrzenie), otrzymywane z instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu państwowego (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też z instytucji ubezpieczeń społecznych (art. 25 ust. 1), uposażenie, ostatnio otrzymywane w służbie czynnej (art. 25 ust. 2), oraz uposażenie emerytalne (art. 25 ust. 1) oblicza się brutto bez żadnych potrąceń i odliczeń, w szczególności bez potrącania podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne ze wszystkiemi dodatkami, wypłacanemi perjodycznie, a jeżeli chodzi o obliczenie wysokości wynagrodzenia (zaopatrzenia), otrzymywanego z instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu państwowego (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też z instytucji ubezpieczeń społecznych, — również z innemi dodatkami oraz z uwzględnieniem pieniężnej wartości świadczeń, otrzymywanych w naturze, przyczem wartość tę ustala się według zasad, obowiązujących przy wymiarze podatku dochodowego.

(2) Przy obliczaniu wysokości uposażenia, ostatnio otrzymywanego w służbie czynnej, nie uwzględnia się innych dodatków, aniżeli wymienione w art. 25 ust. 2 ustawy, w szczególności dodatków, związanych z pełnieniem pewnego rodzaju służby lub pewnych funkcyj.

§ 42. Jeżeli wynagrodzenie (zaopatrzenie) za pracę w instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też w instytucji ubezpieczeń społecznych (art. 25 ust. 1) w danym miesiącu emeryt otrzymał po przekazaniu mu należnej za ten miesiąc raty emerytury, wynagrodzenie to (zaopatrzenie) uwzględnia się w następnym miesiącu.

§ 43. W razie powierzenia emerytowi przez wymienione w art. 25 ustawy urząd, instytucję, przedsiębiorstwo lub zakład ściśle określonych specjalnych czynności art. 25 ust. 1 nie ma zastosowania tylko w przypadkach, gdy czasowy i specjalny charakter tych czynności jest wyraźnie zaznaczony w umowie z emerytem.

§ 44. (1) Orzeczenia, dotyczące zastosowania art. 25 ustawy, wydaje w pierwszej instancji izba skarbowa, która wypłaca uposażenie emerytalne lub w której okręgu uposażenie to jest wypłacane, w drugiej zaś instancji — Ministerstwo Skarbu.

(2) Emeryt, obejmujący jakiekolwiek płatne stanowisko w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządowym, ubezpieczeń społecznych), lub otrzymujący z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu zaopatrzenie emerytalne, powinien o tem niezwłocznie zawiadomić władzę, wypłacającą mu uposażenie emerytalne, oraz podać wysokość otrzymywanego wynagrodzenia (zaopatrzenia), jak również zawiadamiać wskazaną władzę o zmianach w wysokości otrzymywanego wynagrodzenia (zaopatrzenia).

(3) Również urzędy, instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe (samorządowe, ubezpieczeń społecznych), zatrudniające emerytów, powinny niezwłocznie zawiadamiać władzę, wypłacającą tym emerytom uposażenie emerytalne, o przyjęciu każdego emeryta, a na żądanie tej władzy dostarczyć informacyj, o których mowa w § 45 ust. (1).

(4) W razie wprowadzenia władzy w błąd przez emeryta stosuje się odpowiednie przepisy art. 4 ustawy.

§ 45. (1) Po otrzymaniu zawiadomienia o objęciu przez emeryta płatnego stanowiska w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządowym, ubezpieczeń społecznych), lub o otrzymywaniu z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu zaopatrzenia emerytalnego władza, wypłacająca uposażenie emerytalne, niezwłocznie zwraca się bezpośrednio do danego urzędu, instytucji, przedsiębiorstwa, lub zakładu o dokładne podanie wysokości wypłacanego danemu emerytowi wynagrodzenia (zaopatrzenia) brutto bez jakichkolwiek potrąceń i odliczeń ze wszystkiemi dodatkami oraz świadczeniami w naturze, tudzież o zawiadamianie o każdorazowej zmianie w wysokości tego wynagrodzenia, o wypłaceniu jakichkolwiek dodatków, nawet dorywczych, oraz o rozwiązaniu z danym emerytem stosunku służbowego lub zaprzestaniu wypłaty zaopatrzenia.

(2) Wypłata uposażenia emerytalnego następuje prowizorycznie na zasadzie deklaracji emeryta, po otrzymaniu zaś danych z właściwego urzędu, instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu na zasadzie tych danych.

Do art. 26 ustawy.

§ 46. (1) Funkcjonarjuszów państwowych, posiadających warunki, wymienione w art. 28, 29 i 30 ustawy, należy zwalniać ze służby

czynnej przez przeniesienie w stan spoczynku bez względu na to, czy nabyli prawo do uposażenia emerytalnego.

(2) Przeniesienie w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego następuje na mocy orzeczenia właściwej władzy. Orzeczenie to powinno zawierać:

a) oznaczenie władzy, która zarządziła przeniesienie;

b) imię i nazwisko funkcjonarjusza państwowego z podaniem tytułu i grupy uposażenia;

c) datę orzeczenia oraz datę, od której ma nastąpić przeniesienie w stan spoczynku;

d) wskazanie podstawy prawnej przeniesienia;

e) przytoczenie okoliczności faktycznych, ustalonych w postępowaniu administracyjnem, a wypełniających stan faktyczny, wymagany przez przepis prawny, na którego podstawie następuje przeniesienie w stan spoczynku;

f) pouczenie o środku odwoławczym od orzeczenia, mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione, i terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić, lub też stwierdzenie ostateczności orzeczenia w postępowaniu administracyjnem;

g) podpis uprawnionego przedstawiciela władzy.

(3) Rozwiązanie stosunku służbowego z funkcjonarjuszem państwowym bez jego prośby z inych przyczyn, aniżeli:

a) niepełnienie służby z powodu choroby dłużej, niż na to zezwalają właściwe przepisy o stosunkach służbowych,

b) trwała niezdolność do prawidłowego pełnienia służby,

c) skazanie dyscyplinarne lub przez sąd karny,

d) przekroczenie wieku, po którego osiągnięciu ustawa lub właściwe przepisy o stosunkach służbowych nakazują przeniesienie w stan spoczynku,

e) przyczyny, wskazane w art. 30 ust. 2 ustawy,

f) otrzymanie niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej,

g) przyczyny, wskazane w art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 104, poz. 873),

h) przyczyny, wskazane w art. 95 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 5, poz. 27), w art. 55 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 349), w art. 62 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o Straży Więziennej (Dz. U. R. P. Nr. 74,, poz. 667) i w art. 57 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o służbie w Policji Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662),

powinno być ze względów budżetowych poprzedzone obliczeniem przez władze skarbowe, wskazane w art. 27 ustawy, wysokości spodziewanego ogólnego wydatku na zaopatrzenie emerytalne danego funkcjonarjusza.

(4) Przepisy ust. 3 nie stosują się do nauczycieli tymczasowych.

Do art. 26 i 45.

§ 47. (1) Każdy funkcjonarjusz państwowy i zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku lub zwolniony ze służby z przyczyn innych, aniżeli niezdolność do służby, który w razie przeniesienia w stan spoczynku lub zwolnienia ze służby z powodu niezdolności do niej mógłby otrzymać emeryturę wogóle lub w korzystniejszym wymiarze, może żądać zbadania przez komisję lekarską. Podanie o zarządzenie tego badania należy wnieść do władzy, właściwej do orzekania o prawach emerytalnych danego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego. Termin do wniesienia podania zostaje zachowany, jeśli wniesiono je w ciągu 30 dni od rozwiązania stosunku służbowego bądź w ciągu 30 dni od doręczenia orzeczenia o prawach emerytalnych.

(2) Do badania lekarskiego funkcjonarjuszów państwowych, przewidzianego w ustępie poprzednim, stosuje się odpowiednio art. 31 ustawy. Zawodowi wojskowi podlegają w tych przypadkach postępowaniu rewizyjno-lekarskiemu, które określają osobne przepisy.

(3) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do służby i szczególnych okoliczności, związanych z tą niezdolnością, zbadanego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego pod względem uprawnień do emerytury należy traktować narówni z przeniesionymi w stan spoczynku lub zwolnionymi ze służby z powodu trwałej niezdolności do służby z uwzględnieniem wszystkich ustaleń komisji lekarskiej, dotyczących okoliczności, mających wpływ na prawo do emerytury lub jej wysokość (nieszczęśliwy wypadek, utrata zdolności do zarobkowania i t. p.).

Do art. 27 i 46 ustawy.

§ 48. (1) Przyznanie emerytury i zaliczenie poszczególnych okresów do wysługi emerytalnej następuje po rozwiązaniu z funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego, przyczem prawo do emerytury i zaliczenia poszczególnych okresów do wysługi emerytalnej ocenia się według przepisów, obowiązujących w czasie rozwiązania stosunku służbowego.

(2) Jeżeli w celu doliczenia pewnego okresu do wysługi emerytalnej funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, pozostający w czynnej służbie, uiścił opłatę, zwrócił składki lub odstąpił prawo do nich Skarbowi Państwa, a następnie po rozwiązaniu stosunku służbowego nie uzyskał prawa do emerytury lub też

dany okres nie został mu doliczony do wysługi emerytalnej, opłaty i składki zwraca się funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, ustąpienie zaś praw zostaje unieważnione.

(3) Przepis ustępu poprzedniego nie dotyczy składek ubezpieczeniowych, przekazanych Skarbowi Państwa na mocy art. 7 ust. 6 lit. b ustawy, których przeznaczenie po rozwiązaniu z danym funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego określa osobne rozporządzenie Rady Ministrów (art. 7 ust. 6 zdanie 1).

§ 49. (1) Orzeczenie w sprawie przyznania (dekret emerytalny) lub odmowy przyznania uposażenia emerytalnego powinno być doręczone odbiorcy za pokwitowaniem, które dołącza się do akt osobowych.

(2) Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku, nie nabył prawa do uposażenia emerytalnego, władza, powołana do przyznania i wymierzenia tego uposażenia, wydaje odpowiednie orzeczenie. Orzeczenie to między innemi powinno zawierać wymienienie ustalonych w postępowaniu administracyjnem okoliczności faktycznych, stwierdzających brak warunków, wymaganych do nabycia prawa do uposażenia emerytalnego, oraz przytoczenie przepisów prawnych, ustanawiających warunki, którym interesowany nie czyni zadość.

(3) Jeżeli przyczyną odmowy przyznania uposażenia emerytalnego jest brak wymaganej ilości lat służby, zaliczalnej do wysługi emerytalnej i uzasadniającej nabycie prawa do uposażenia emerytalnego, orzeczenie powinno zawierać dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby interesowanego i wskazanie powodów niewystarczalności lub niezaliczalności poszczególnych okresów.

(4) Jeżeli w aktach osobowych interesowanego są wzmianki o odbyciu pewnych okresów służby, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, lecz należycie nieudowodnionych, a od zaliczenia tych okresów zależne jest przyznanie uposażenia emerytalnego, wydanie orzeczenia, odmawiającego przyznania tego uposażenia, powinno nastąpić po uprzedniem wezwaniu interesowanego do przedstawienia wymaganych dowodów i po bezskutecznym upływie wyznaczonego w tym celu terminu, który nie może być krótszy, niż 30 dni.

(5) Dekret emerytalny powinien zawierać:

a) oznaczenie władzy, przyznającej zaopatrzenie;

b) imię i nazwisko funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego z podaniem tytułu oraz grupy uposażenia, do której należał ostatnio w czynnej służbie, lub stopnia i z zaznaczeniem „w stanie spoczynku“ lub „były“;

c) datę orzeczenia oraz datę, od której zostało przyznane uposażenie emerytalne;

d) wskazanie prawnej podstawy przyznania tego uposażenia;

e) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, zaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem stosunku, w jakim zaliczenie nastąpiło, oraz dokładne obliczenie wysokości uposażenia emerytalnego;

f) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem powodów niezaliczenia;

g) oznaczenie sposobu przekazywania przyznanego uposażenia emerytalnego;

h) pouczenie o obowiązku zawiadamiania wskazanej władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, oraz pouczenie o środku odwoławczym od danego orzeczenia, a mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione, i terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić, lub też stwierdzenie ostateczności orzeczenia w postępowaniu administracyjnem;

i) podpis uprawnionego przedstawiciela władzy.

(6) Brak pouczenia o obowiązku zawiadamiania władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, nie wpływa na odpowiedzialność interesowanych osób z art. 4 ustawy.

(7) W dekrecie emerytalnym władza pomija te kwestje, które zostały uprzednio rozstrzygnięte osobnemi orzeczeniami.

(8) Władza, przyznająca i wymierzająca uposażenie emerytalne, przesyła odpis dekretu emerytalnego władzy, która to uposażenie ma wypłacać.

(9) Przy wymiarze uposażenia emerytalnego zawodowym wojskowym właściwa władza wojskowa przygotowuje projekt dekretu emerytalnego i przesyła go, po podpisaniu przez uprawnionego przedstawiciela tej władzy, właściwej władzy skarbowej do uzgodnienia. Władza skarbowa po sprawdzeniu wymiaru uposażenia emerytalnego umieszcza na projekcie dekretu emerytalnego klauzulę „wymiar uposażenia emerytalnego uzgodniono“, poczem zwraca projekt dekretu właściwej władzy wojskowej. Zarządzenie przez władzę skarbową wypłaty następuje na podstawie otrzymanego od właściwej władzy wojskowej odpisu uzgodnionego dekretu emerytalnego.

§ 50. Zaliczka, należna emerytowi w razie niemożności przyznania i wymierzenia mu uposażenia emerytalnego w przewidzianym w art. 27 ust. 2 ustawy trzydziestodniowym terminie, nie może przekraczać wymiaru emerytury, który na podstawie dowodów, znajdujących się w aktach osobowych emeryta, może być uznany za niesporny.

§ 51. (1) Funkcjonarjuszom państwowym, otrzymującym ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego uposażenie VI grupy

lub wyższej we władzach naczelnych i centralnych, oraz wszystkim funkcjonarjuszom państwowym, otrzymującym ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego uposażenie IV grupy lub wyższej, tudzież sędziom i prokuratorom Sądu Najwyższego i sędziom Najwyższego Trybunału Administracyjnego uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza Minister Skarbu.

(2) Wszystkim innym funkcjonarjuszom państwowym uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza izba skarbowa, wyznaczona przez Ministra Skarbu.

(3) Wdowom i sierotom po funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych w czynnej służbie lub przed uprawomocnieniem się dekretu emerytalnego, oraz wszystkim wdowom i sierotom po zawodowych wojskowych pensje wdowie i sieroce przyznaje i wymierza władza, która byłaby właściwa do przyznania i wymiaru uposażenia emerytalnego zmarłemu.

(4) Wdowom i sierotom po emerytowanych funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych po uprawomocnieniu się dekretu emerytalnego, pensje wdowie i sieroce przyznaje i wymierza izba skarbowa, która ostatnio wypłacała uposażenie emerytalne.

(5) Odprawy (art. 44 i 76) przyznaje i wymierza władza, która byłaby właściwa do przyznania i wymierzenia danej osobie uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej lub sierocej.

(6) Władza służbowa funkcjonarjusza państwowego po rozwiązaniu z nim stosunku służbowego przesyła niezwłocznie władzy skarbowej, właściwej do przyznania i wymiaru uposażenia emerytalnego (pensyj wdowiej i sierocych), uporządkowane akta osobowe danego funkcjonarjusza państwowego. Akta te powinny być przechowywane przez władzę, wypłacającą zaopatrzenie emerytalne. Przepis § 2 ust. (2) nie ma tu zastosowania.

Do art. 28 i 47 ustawy.

§ 52. Prawo do pełnego uposażenia emerytalnego w rozumieniu art. 28 lit. c) i art. 47 lit. b) ustawy powstaje wówczas, gdy funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy po uwzględnieniu wszystkich okresów, zaliczalnych do emerytury i uzasadniających nabycie prawa do niej, nie zaś mających jedynie wpływ na wymiar emerytury, nabył prawo do uposażenia emerytalnego w wysokości pełnego wymiaru tego uposażenia, ustalonego w art. 17 ustawy (art. 19). Przy ustalaniu nabycia prawa do pełnego uposażenia emerytalnego okresy służby, uzasadniające nabycie prawa do emerytury w korzystniejszym stosunku (doliczenia na mocy art. 15, 37 p. 5, art. 52 ust. 1, 3 i 4 oraz doliczenia na mocy ustaw szczególnych), uwzględnia się w tym korzystniejszym stosunku.

Do art. 30 ustawy.

§ 53. (1) Funkcjonarjusz państwowy, przeniesiony w stan spoczynku na podstawie prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej o przeniesieniu w stan spoczynku, nabywa prawo do uposażenia emerytalnego wtedy, gdy ma co najmniej 15 lat zaliczalnej do emerytury nieprzerwanej służby państwowej cywilnej lub wojskowej, albo łącznie cywilnej i wojskowej (art. 30 ust. 3), przepisy zaś art. 9 ust. 2 ustawy nie mają zastosowania.

(2) W przypadku nałożenia na fukcjonarjusza państwowego kary dyscyplinarnej przeniesienia w stan spoczynku ze zmniejszonem uposażeniem emerytalnem, karę tę stosuje się w całej rozciągłości, nawet gdyby uposażenie emerytalne miało być wskutek tego zmniejszone poniżej 30% podstawy wymiaru.

(3) Przeniesienie w stan spoczynku na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego nie pozbawia funkcjonarjusza państwowego dobrodziejstw, wynikających z art. 11 i 12 ustawy.

Do art. 36 ustawy.

§ 54. Przy przyznawaniu emerytury dowody, złożone w terminie, wyznaczonym do wniesienia zażalenia na pierwsze orzeczenie w sprawie emerytury, należy uważać za złożone bez zawinionego opóźnienia w rozumieniu art. 36 ust. 4 ustawy.

§ 55. (1) Emeryt może się ubiegać o doliczenie pewnego okresu do wysługi emerytalnej w trybie art. 36 ustawy tylko w tym przypadku, gdy właściwa władza nie wypowiedziała się już poprzednio co do zaliczalności tego okresu w prawomocnem orzeczeniu.

(2) W razie uprawomocnienia się orzeczenia władzy, odmawiającego przyznania uposażenia emerytalnego lub zaliczenia pewnego okresu do wysługi emerytalnej z powodu nieprzedstawienia wymaganych dowodów, kwestja zaliczalności tego okresu może być ponownie rozważona jedynie na zasadach, dotyczących wznowienia postępowania administracyjnego.

A. Praca kontraktowa.

Do art. 37 ustawy.

§ 56. (1) Przez pracę kontraktową należy rozumieć wykonywanie w organach władzy państwowej na mocy umowy (na piśmie lub ustnej) stałych czynności, należących do zakresu działania funkcjonarjuszów państwowych, za wynagrodzeniem, obliczanem w stosunku do przepracowanego czasu (dziennie, tygodniowo, miesięcznie).

(2) Praca w instytucjach, przedsiębiorstwach lub zakładach państwowych, których pracownicy (funkcjonarjusze) etatowi (stali) nie nabywają praw emerytalnych na zasadzie ustawy, nie stanowi pracy kontraktowej w rozumieniu art. 37 ustawy.

B. Studja wyższe.

§ 57. (1) Funkcjonarjusz państwowy, ubiegający się o doliczenie czasu studjów wyższych, powinien przedstawić władzy, przyznającej i wymierzającej uposażenie emerytalne, zaświadczenie wyższego zakładu naukowego państwowego lub zakładu, uznanego za równorzędny, stwier-

dzające okres rzeczywiście odbytych studjów naukowych od daty immatrykulacji do daty złożenia egzaminów końcowych. Zaświadczenie to powinno zawierać wzmiankę o tem, czy i jakie urlopy były petentowi udzielone w tym okresie przez władze uczelni. Nadto na żądanie władzy, przyznającej i wymierzającej uposażenie emerytalne, funkcjonarjusz państwowy powinien przedstawić zaświadczenie danego wyższego zakładu naukowego, stwierdzające minimalny, ustawowo przepisany czas studjów w tym zakładzie.

(2) Za zgodą Ministra Skarbu mogą być przyjęte inne dowody zamiast zaświadczeń wymienionych w ust. (1), zwłaszcza o ile przedstawienie takiego zaświadczenia jest niewspółmiernie utrudnione.

(3) W przypadku rozpoczęcia studjów wyższych przed wstąpieniem do służby, a ukończenia ich w czasie trwania tej służby dolicza się do wysługi emerytalnej tylko czas studjów, odbytych przed rozpoczęciem służby, przyczem, jeżeli czas rzeczywistych studjów przekracza ich ustawowy okres minimalny, różnicę potrąca się z czasu studjów, odbytych przed wstąpieniem do służby.

C. Służba wojskowa.

§ 58. W razie pełnienia przez funkcjonarjusza państwowego równolegle z państwową służbą cywilną służby wojskowej, zaliczalnej do wysługi emerytalnej w stosunku korzystniejszym, niż służba cywilna, okres tej służby, pełnionej równolegle ze służbą wojskową, zaliczalną w stosunku korzystniejszym, powinien być funkcjonarjuszowi państwowemu liczony również korzystniej, tak jak gdyby zaliczalna była nie służba cywilna, lecz równolegle z nią pełniona służba wojskowa.

§ 59. (1) W przypadku odbywania służby wojskowej ochotniczej albo też służby wojskowej z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, gdy bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, przez osobę, która nie odbywała obowiązkowej służby wojskowej, okres służby wojskowej ochotniczej, z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, o którem wyżej mowa, nieprzekraczający ustawowo przewidzianego okresu obowiązkowej służby wojskowej, należy uważać pod względem zaliczalności do wysługi emerytalnej za służbę obowiązkową.

(2) Przepis powyższy nie dotyczy osób, które w dniu rozpoczęcia służby ochotniczej, z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, o którem mowa w ust. (1), przekroczyły wiek poborowy.

§ 60. Do okresu służby wojskowej wlicza się również czas ćwiczeń wojskowych, odbytych w rezerwie.

D. Niewola.

§ 61. Okoliczność, iż dostanie się funkcjonarjusza państwowego do niewoli nastąpiło bez jego winy, ustalają władze wojskowe lub władze administracji ogólnej.

E. Przerwy w służbie.

§ 62. (1) Służbę w Legjonach, podobnie jak służbę w innych polskich formacjach wojskowych, które były jednocześnie składowemi częściami armij zaborczych, zalicza się do wysługi emerytalnej, jako służbę w wojsku polskiem (art. 105) niezależnie od jakichkolwiek przerw (art. 37 p. 3 ust. 5).

(2) Czas przerwy w służbie, zaliczalny do wysługi emerytalnej na mocy art. 101 ust. 1 lit. a) ustawy, zalicza się do wysługi emerytalnej jak służbę w wojsku polskiem, z tem jednak zastrzeżeniem, że w razie istnienia ponownej przerwy czas przerwy, zaliczalny do wysługi emerytalnej, zalicza się w granicach art. 37 p. 4 ustawy.

§ 63. (1) Lata służby, odbytej przed przerwą, zaliczone na zasadzie art. 37 p. 4 ustawy, uzasadniają nabycie prawa do emerytury i są zaliczalne do 15-letniego oraz do 5-letniego okresu, przewidzianych w art. 9 ustawy.

(2) Jeżeli w służbie jest kilka przerw, do wysługi emerytalnej zalicza się za każdy pełny kalendarzowy rok służby, pełnionej po ostatniej przerwie, jeden rok że wszystkich okresów służby przed ostatnią przerwą, tak jak gdyby innych przerw poza ostatnią nie było.

(3) Ze służby przed przerwą zalicza się przedewszystkiem okresy, zaliczalne do emerytury w sposób korzystniejszy, przyczem w przypadku, gdy ilość lat rzeczywistej służby przed przerwą wynosi mniej aniżeli służba po przerwie, dopuszczalne jest stosowanie korzystniejszego liczenia lat służby przed przerwą, z tem jednak zastrzeżeniem, że ogólna ilość lat służby, odbytej przed przerwą i obliczonej w sposób korzystniejszy, ostatecznie nie może przekraczać ilości pełnych kalendarzowych lat służby, pełnionej po ostatniej przerwie.

(4). Służba przed przerwą jest zaliczalna do wysługi emerytalnej niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku służbowego przed przerwą.

(5) Gdy okres służby przed przerwą z ewentualnem uwzględnieniem korzystniejszego sposobu zaliczenia tego okresu lub jego części nie przewyższa ilości pełnych kalendarzowych lat służby po przerwie, do wysługi emerytalnej zalicza się całkowity okres służby przed przerwą łącznie z miesiącami i dniami, niestanowiącemi pełnego roku.

§ 64. (1) Okresy służby prowizorycznej i przygotowawczej oraz pracy kontraktowej w służbie państwowej, odbyte przed przerwą, są zaliczalne z samego prawa w stosunku, ustalonym w art. 37 p. 4 ust. 1 ustawy, pod warunkiem, że również przed przerwą służba prowizoryczna (przygotowawcza, kontraktowa) została zakończona bezpośrednio nominacją na stałego funkcjonarjusza państwowego w tym samym lub innym dziale administracji, a jeżeli chodzi o służbę przygotowawczą lub pracę kontraktową — także nominacją na służbę prowizoryczną (o ile chodzi o pracę kontraktową — również przygotowawczą), zakończoną również bezpośrednio i również

przed przerwą nominacją na służbę stałą w tym samym lub w innym dziale administracji.

(2) Okresy służby prowizorycznej i przygotowawczej oraz pracy kontraktowej w służbie państwowej, odbyte przed przerwą, lecz nieodpowiadające powyższym warunkom, mogą być doliczone do wysługi emerytalnej jedynie na mocy art. 37 p. 2 ust. 1 ustawy.

§ 65. Zwolnienie ze służby na własną prośbę funkcjonarjusza państwowego, który w ciągu jednego miesiąca po tem zwolnieniu objął w służbie państwowej inne stanowisko stałe lub prowizoryczne, przygotowawcze, czy też kontraktowe, z którego przeszedł następnie bezpośrednio (§ 64 ust. (1)) do służby stałej, nie pociąga za sobą ani powstania przerwy, ani też utraty praw emerytalnych, nabytych przez poprzednią służbę.

§ 66. Uskutecznione w czasie czynnej służby doliczenie lat służby lub przywrócenie praw, nabytych przez poprzednią służbę, nie wpływają na uprawnienia emerytalne, o ile ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

F. Działalność niepodległościowa.

§ 67. (1) Do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych zalicza się, niezależnie od postanowień art. 105 ustawy:

a) okresy odbywania kar pozbawienia wolności lub administracyjnego zesłania, orzeczonych przez władze państw zaborczych za czynną działalność, zmierzającą do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresy przebywania w areszcie zapobiegawczym za taką działalność;

b) okresy czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, stwierdzonej przez nadanie Krzyża Niepodległości bądź Medalu Niepodległości.

(2) Okresy, o który mowa w ust. (1), zalicza Minister Skarbu, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, zaś Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, o ile chodzi o zawodowych wojskowych.

(3) Decyzje co do zaliczenia okresów, wymienionych w ust. (1) lit. a), wydaje się po wysłuchaniu opinji komisji kwalifikacyjnej, powołanej do opinjowania w sprawach zaopatrzenia byłych skazańców politycznych. Decyzje co do zaliczenia okresów, wymienionych w ust. (1) lit. b), wydaje się po wysłuchaniu opinji tejże komisji kwalifikacyjnej, uzupełnionej trzema delegatami, wyznaczonymi przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek komisji likwidacyjnej Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości.

(4) Okresy działalności, wymienionej w ust. (1) lit. b), należy zgłosić do właściwej władzy skarbowej najpóźniej do dnia 31 grudnia 1936 r. Okresy te niezgłoszone do tego terminu nie ulegają zaliczeniu.

(5) Na zasadzie paragrafu niniejszego nie mogą być zaliczone do wysługi emerytalnej okresy, zaliczonej już na innej podstawie.

(6) Do dowodów, uzasadniających zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów, wymienionych w ust. (1), stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące zaopatrzenia byłych skazańców politycznych, z tem, że w przedstawionych dowodach — a także w opinjach komisyj — okresy powinny być ustalane w sposób kalendarzowy.

Do art. 39, 40 i 54 ustawy.

§ 68. (1) Dopuszczalność poddawania emerytów perjodycznym badaniom lekarskim (art. 39 i 54) dotyczy tylko emerytów, którym do wysługi emerytalnej doliczono lata na mocy art. 12 ustawy. W stosunku do emerytowanych zawodowych wojskowych przedmiotem oceny przez wojskowo-lekarskie komisje rewizyjne może być tylko stopień utraty zdolności do pracy zarobkowej.

(2) Terminy i wyniki perjodycznych badań lekarskich powinny być uwidocznione w aktach osobowych emeryta.

(3) Powołanie emerytowanego funkcjonarjusza państwowego do czynnej służby państwowej na mocy art. 39 ust. 2 i art. 40 ustawy może nastąpić jedynie po stwierdzeniu przez komisję lekarską zupełnej zdolności do wykonywania obowiązków służbowych na tem stanowisku w danym dziale służby, na które emeryt ma być powołany. Powołanie do czynnej służby państwowej nie może nastąpić wbrew woli emeryta, jeżeli emeryt uzyskał już warunki, w których powinien być przeniesiony w stan spoczynku na własną prośbę.

(4) Przy powoływaniu emerytów do służby czynnej na mocy art. 40 ustawy stosuje się odpowiednio zasady postępowania, przewidziane w art. 31 ustawy.

(5) Za odnośne postanowienia ustaw o państwowej służbie cywilnej w rozumieniu art. 40 ustawy należy uważać przepisy wskazanych ustaw o przenoszeniu urzędnika do innej miejscowości lub na inne stanowisko służbowe.

Do art. 43 i 59 ustawy .

§ 69. Legitymacje, służące jako dowód osobisty w zakresie korzystania z ulg, przewidzianych w art. 43 i 59 ustawy, wystawia emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym władza, wypłacająca uposażenie emerytalne, lub władza, wskazana przez Ministra Skarbu, a emerytowanym zawodowym wojskowym — władza wojskowa, wyznaczona przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 50 ustawy.

§ 70. Przepisy, zawarte w § 54 — 58 i 60 — 67, stosuje się odpowiednio do zawodowych wojskowych.

Do art. 60 i 61 ustawy.

§ 71. (1) Okoliczność, że śmierć funkcjonarjusza państwowego nastąpiła:

a) z powodu kalectwa lub choroby, nabytych przez zmarłego po wstąpieniu jego do służby i bez własnej winy (art. 9 ust. 2 p. 1) lub

b) z powodów, określonych w art. 9 ust. 2 p. 2 lit. a) — c) ustawy, powinna być w razie

wątpliwości ustalona przez komisję lekarską. Do postępowania przed komisjami lekarskiemi stosuje się odpowiednio art. 31 ustawy.

(2) W stosunku do zawodowych wojskowych okoliczności śmierci, wymienione w ust. (1) lit. a) i b), powinny być ustalone orzeczeniem, wydanem w drodze pośmiertnego postępowania rewizyjno-lekarskiego, którego sposób określają szczególne przepisy.

(3) W braku dowodu przeciwnego należy domniemywać, że śmierć funkcjonarjusza państwowego lub zowodowego wojskowego nastąpiła z powodu kalectwa lub choroby, nabytych przez zmarłego po wstąpieniu jego do służby i bez własnej winy.

§ 72. Doliczenie przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej 10 lat na mocy art. 61 ust. 3 ustawy jest niezależne od tego, czy za życia zmarłego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego została stwierdzona trwała utrata zdolności do zarobkowania z przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 lit. a) — c) ustawy. Natomiast doliczenie lat na mocy art. 11 ustawy przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej zawisłe jest przedewszystkiem od ustalenia przez komisję lekarską za życia funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego trwałej utraty co najmniej 95% zdolności do zarobkowania.

Do art. 62 ustawy.

§ 73. Prawo do pensji sierocej służy jedynie dzieciom ślubnym i uprawnionym funkcjonarjusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta. O ślubności i uprawnieniu dziecka decyduje właściwe prawo cywilne.

§ 74. W razie otrzymania przez wdowę, która ponownie wstąpiła w związek małżeński, jednorazowej odprawy (art. 74) pensję sierocą, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, za który należała się ostatnia rata pensji wdowiej, wymierza się według zasad, podanych w art. 62 lit. b) lub c) ustawy. Na tych samych zasadach wypłaca się pensję sierocą przez czas wstrzymania pensji wdowiej z powodu zawarcia przez wdowę ponownego związku małżeńskiego (art. 74). Natomiast w przypadku, gdy prawo do otrzymywania pensji wdowiej zostało zawieszone na mocy art. 73 ustawy, pensje sieroce oblicza się według zasad art. 62 ust. 2 lit. a) ustawy.

§ 75. Przez jedyną sierotę w pojęciu art. 62 lit. c) ustawy należy rozumieć jedynie dziecko, które nie posiada żyjącego rodzeństwa (braci i sióstr) rodzonego ani przyrodniego ze strony ojca, natomiast rodzeństwo przyrodnie ze strony matki nie wchodzi w rachubę.

§ 76. Jeżeli zmarły funkcjonarjusz państwowy, zawodowy wojskowy lub emeryt pozostawił dzieci z kilku małżeństw, a jedna z matek otrzymuje pensję wdowią, pensję sierocą dla wszystkich sierot, pochodzących od tej matki, wymierza się według art. 62 lit. a) ustawy, a dla sierot, pochodzących od matek, które nie żyją lub nie otrzymują pensji wdowiej, — na zasadach art. 62 lit. b) ustawy.

Do art. 63 ustawy.

§ 77. (1) Do sierot po funkcjonarjuszkach państwowych stosuje się odpowiednio § 73.

(2) Przyznanie pensji sierocej po matce za życia ojca następuje na czas trwania jego niezdolności do pracy zarobkowej po stwierdzeniu przez lekarza urzędowego tej niezdolności oraz po zbadaniu przez powiatową władzę administracji ogólnej stanu majątkowego i dochodów ojca.

Do art. 66 ustawy.

§ 78. (1) Przyznanie i wymiar pensyj wdowich i sierocych następuje jedynie w razie wniesienia podania przez interesowaną osobę (art. 70 ust. 2).

(2) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie lub przed uprawomocnieniem się wymiaru emerytury zmarłego (§ 51 ust. (3)), z wyjątkiem wdów i sierot po zmarłych w stanie nieczynnym zawodowych wojskowych, wnoszą podania o przyznanie pensji wdowiej lub sierocej do władzy (dowództwa formacji, oddziału, zakładu, urzędu wojskowego), w której zmarły ostatnio pełnił służbę.

(3) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury zmarłego (§ 51 ust. (4)), wnoszą podania do władzy, która wypłacała lub miała wypłacać uposażenie emerytalne zmarłemu emerytowi, wdowy zaś i sieroty po zawodowych wojskowych, zmarłych w stanie nieczynnym lub w stanie spoczynku po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, do Ministerstwa Spraw Wojskowych, jeżeli zmarły był oficerem, a do dowódcy właściwego okręgu korpusu (Szefa kierownictwa marynarki wojennej, Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza), jeżeli był podoficerem.

(4) W podaniu należy wskazać miejsce zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie emerytalne.

§ 79. (1) Do podania należy dołączyć:

a) metrykę śmierci męża (ojca);

b) przy ubieganiu się o pensję wdowią — metrykę ślubu, a przy ubieganiu się o pensje sieroce — metryki urodzeń dzieci, którym mają być przyznane pensje sieroce;

c) poświadczenie zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie;

d) oświadczenia interesowanych osób o tem, czy i jakie otrzymują zaopatrzenie ze Skarbu Państwa;

e) oświadczenia interesowanych osób, że nie wstąpiły do klasztoru;

f) przy ubieganiu się o pensję wdowią — oświadczenie wdowy o tem, że małżeństwo jej ze zmarłym nie zostało sądownie rozłączone w razie zaś sądowego rozłączenia tego małżeń-

stwa — wypis prawomocnego wyroku sądowego lub zaświadczenie sądu, stwierdzające obowiązek zmarłego alimentowania żony;

g) przy ubieganiu się o pensję sierocą — oświadczenie interesowanych osób o tem, czy i jakie zajmuje sierota stanowisko w służbie państwowej lub samorządowej, do którego jest przywiązane stałe uposażenie, oraz ewentualnie, że sierota nie zawarła związku małżeńskiego;

h) przy ubieganiu się o pensję dla sieroty, która ukończyła 18 lat (art. 72 ust. 2), — zaświadczenie właściwego zakładu naukowego, stwierdzające odbywanie studjów.

(2) Jeżeli wdowa ubiega się również o pensje sieroce dla swych dzieci, do podania powinno być dołączone oświadczenie wdowy, że sieroty, o których pensje ubiega się, pozostają pod jej opieką z samego prawa i że opieka ta nie została jej odjęta, nadto, jeżeli są dzieci powyżej lat 15 (w b. zaborze rosyjskim) lub 18 (w b. zaborach austrjackim i niemieckim), — że żadne z nich nie zostało usamowolnione (upełnoletnione).

(3) W razie odjęcia wdowie opieki z samego prawa i ustanowienia jej następnie w charakterze opiekunki przez właściwy organ opiekuńczy do podania winien być dołączony uwierzytelniony odpis aktu ustanowienia (§ 4 ust. (2)), a w razie usamowolnienia (upełnoletnienia) dziecka oraz w przypadku, gdy wdowa ubiega się o pensję sierocą dla dziecka pełnoletniego, — pełnomocnictwo dziecka. Pełnomocnictwo do ubiegania się o pensję sierocą powinno być dane na piśmie, przyczem jednak nie jest wymagane uwierzytelnienie.

(4) Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio, gdy ojciec ubiega się o pensję dla dziecka na mocy art. 63 ustawy.

§ 80. (1) Do postępowania przy wymiarze pensyj wdowich i sierocych stosuje się odpowiednio § 49, przyczem wdowie (sierotom) doręcza się odpowiedni dekret pensyjny.

(2) Jeżeli emeryt zmarł po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, w dekrecie pensyjnym nie wyszczególnia się okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta (§ 49 ust. (5) lit. f)

§ 81. Jeżeli wdowa jest uprawniona do odbioru pensji wdowiej i pensyj sierocych (§ 82), władza wydaje jeden dekret pensyjny z oznaczeniem wysokości pensyj wdowiej i sierocych. Sierotom, uprawnionym do otrzymywania pensji do rąk własnych, oraz sierotom, nad któremi wdowa nie sprawuje opieki, należy wydać osobne dekrety pensyjne. Dekrety powinny być doręczone z odpowiedniem zastosowaniem przepisów zawartych w § 82, bezpośrednio osobie, uprawnionej do otrzymywania pensji (pełnoletniej upełnoletnionej lub usamowolnionej sierocie albo opiekunowi nieletniej sieroty).

§ 82. (1) Pensję sierocą, przyznaną i wymierzoną sierotom niepełnoletnim i nieusamowolnionym (nieupełnoletnionym), wypłaca się rodzicowi, pozostałemu przy życiu (matce, w przypadku przewidzianym w art. 63 ustawy — ojcu), o ile sprawuje on opiekę nad daną sierotą. Jeżeli żaden z rodziców nie żyje lub nie sprawuje opieki (np. z powodu ponownego wstąpienia wdowy w związek małżeński), pensję sierocą wypłaca się ustanowionemu opiekunowi.

(2) Pensję sierocą, przyznaną i wymierzoną sierotom, zdolnym do działań prawnych (pełnoletnim, usamowolnionym lub upełnoletnionym), wypłaca się im osobiście. Sieroty te mogą jednak upoważnić pozostałego przy życiu rodzica zarówno do wszczęcia i popierania postępowania w celu wyjednania pensji sierocej, jak i do jej otrzymywania.

(3) Pełnomocnictwo do otrzymywania przyznanej i wymierzonej pensji sierocej powinno być dane na piśmie i należycie uwierzytelnione. Uwierzytelnienie może być zastąpione osobistem podpisaniem pełnomocnictwa przez mocodawcę w obecności urzędnika władzy, wypłacającej zaopatrzenie emerytalne. Urzędnik zaznacza na udzielonem pełnomocnictwie, jakim dowodem wylegitymował się mocodawca, i potwierdza ustaloną na podstawie tego dowodu tożsamość osoby mocodawcy oraz własnoręczność jego podpisu.

Do art. 67 ustawy.

§ 83. Żony i dzieci funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych, zaginionych na terenie działań wojennych albo w służbie bezpieczeństwa lub służbie granicznej, powinny, celem uzyskania tymczasowego zaopatrzenia w myśl art. 67 ustawy, złożyć wszystkie dowody, wyszczególnione w § 79, w trybie, ustalonym dla wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie (§ 78). Zamiast metryki śmierci osoby te składają zaświadczenie dowódcy formacji (oddziału, zakładu, urzędu wojskowego), stwierdzające, wśród jakich okoliczności nastąpiło zaginienie, i że nie zachodzi podejrzenie dezercji.

Do art. 69 ustawy.

§ 84. (1) Przez wdowę po funkcjonarjuszu państwowym, zawodowym wojskowym lub emerycie, uprawnioną do otrzymywania pensji wdowiej, rozumieć należy wdowę, z którą zmarły zawarł związek małżeński przed przejściem w stan spoczynku, o ile małżeństwo to aż do śmierci funkcjonarjusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta niezostało prawomocnym wyrokiem sądowym rozłączone od stołu i łoża (separowane), rozwiedzione ani też unieważnione.

(2) Wdowie, z którą zmarły funkcjonarjusz państwowy, zawodowy wojskowy lub emeryt został sądownie rozłączony (separowany), służy prawo do pensji wdowiej tylko w tym wypadku, gdy małżeństwo zostało rozłączone z obowiązkiem męża do utrzymywania żony. Skoro tylko obowiązek ten został ustanowiony, wdowa ma prawo do pensji wdowiej w normalnym wymiarze, chociażby nawet wyznaczone jej alimenty wynosiły kwotę mniejszą.

(3) Należy uważać, że rozłączenie sądowe nastąpiło z obowiązkiem męża do utrzymywania żony, zarówno w tym przypadku, gdy obowiązek taki został na męża nałożony w wyroku sądowym, jak i wówczas, gdy wypływa on z umów małżeńskich, zawartych przed uzyskaniem wyroku sądowego w sprawie rozłączenia zgodnie z właściwemi przepisami prawa cywilnego.

(4) Faktyczne oddzielne pożycie małżonków przed śmiercią funkcjonarjusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta nie pozbawia wdowy prawa do pensji wdowiej.

(5) Separacja, rozwód oraz unieważnienie małżeństwa w niczem nie wpływają na prawa sierot do pensji sierocej.

Do art. 72 ustawy.

§ 85. Przepisy, zawarte w § 31 ust. (1), stosują się odpowiednio do wdów i sierot.

§ 86. Skazanie wdowy lub sieroty, połączone z utratą praw publicznych (art. 45 kodeksu karnego), samo przez się nie powoduje utraty prawa do pensji wdowiej lub sierocej, o ile inne przepisy takich skutków z tem skazaniem nie łączą.

§ 87. Sieroty otrzymują pensje sieroce po ukończeniu 18 lat, gdy uczęszczają do szkół państwowych publicznych lub szkół prywatnych z uprawnieniami szkół państwowych (publicznych), jak również, gdy pobierają nauki w szkołach prywatnych, nieposiadających uprawnień szkół państwowych (publicznych), a nawet gdy kształcą się w domu, z tem jednak zastrzeżeniem, że nauka ta odbywać się ma według systemu i programu szkół państwowych (publicznych). Okoliczność, że nauka sieroty odpowiada wspomnianym warunkom, powinna być w odpowiedni sposób udowodniona, jak np. przez złożenie odpowiednich egzaminów wstępnych, końcowych lub nawet częściowych.

Do art. 74 ustawy.

§ 88. (1) Odprawę na mocy art. 74 ustawy przyznaje i wymierza wdowom po funkcjonarjuszach państwowych izba skarbowa, która wypłacała pensję wdowią, wdowom zaś po zawodowych wojskowych — władze, które przyznały pensję wdowią.

(2) Prawo do odprawy z tytułu zawarcia ponownego związku małżeńskiego służy również wdowom, które pozostają w czynnej służbie państwowej.

§ 89. (1) Celem otrzymania odprawy wdowa powinna wnieść podanie do władzy, powołanej do przyznania i wymiaru tej odprawy.

(2) Do podania o odprawę należy dołączyć następujące dowody:

a) metrykę ponownego ślubu;

b) zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające, że mąż jest obywatelem polskim, w razie zaś, gdy jest obywatelem państwa obcego, — zaświadczenie właściwej władzy danego państwa, należycie zalegalizowane, iż ustawodawstwo danego państwa udziela również odpraw wdowom po emerytach państwowych, wychodzących zamąż za obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

(3) Jeżeli złożenie podania o przyznanie odprawy nastąpiło przed wymierzeniem pensji wdowiej, naprzód powinna być wydana decyzja co do uprawnień wdowy do pensji wdowiej.

(4) Przy ustalaniu wysokości odprawy za podstawę służy pensja wdowia, przypadająca za ten miesiąc, w którym wdowa wstąpiła ponownie w związek małżeński.

§ 90. (1) Jeżeli wdowa w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego związku małżeńskiego nie wniosła podania (chociażby bez dowodów) o przyznanie odprawy, zachowuje jedynie prawo do pensji wdowiej na przypadek ponownego owdowienia. W tym przypadku wypłata pensji wdowiej zostaje wznowiona od pierwszego dnia miesiąca, następującego po ponownem owdowieniu, z zastrzeżeniami, przewidzianemi w art. 70 ust. 2 i 3 ustawy.

(2) Rozwiązanie ponownie zawartego związku małżeńskiego w inny sposób, niż przez śmierć męża oraz rozłączenie sądowe ponownie zawartego małżeństwa nie pociąga za sobą przywrócenia prawa do otrzymywania pensji wdowiej. Jednak wdowa odzyskuje prawo do pensji wdowiej po śmierci męża, z którym poprzednio została sądownie rozłączona.

(3) W razie unieważnienia ponownie zawartego związku małżeńskiego wdowa odzyskuje prawo do pensji wdowiej od pierwszego dnia miesiąca, następującego po uprawomocnieniu się wyroku sądowego, orzekającego nieważność tego małżeństwa.

Do art. 77 ustawy.

§ 91. (1) Do zwrotu kosztów przesiedlenia mają prawo jedynie wdowy i sieroty, co do których nie zachodzą przeszkody, przewidziane w art. 69 ustawy, sieroty zaś nadto, o ile nie ukończyły 18 roku, a w razie odbywania studjów w zakładach naukowych — 24 roku (art. 72).

(2) Postanowienia, zawarte w § 26 — 29, stosują się odpowiednio do przesiedleń, uskutecznionych przez wdowy i sieroty, z odchyleniami, przewidzianemi w § 92 — 96.

§ 92. (1) Wdowa i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszu państwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym w czynnej służbie, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia, o ile nabyły prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a w przypadku, gdy tego prawa nie nabyły, o ile zmarły funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy był stałym funkcjonarjuszem państwowym.

(2) Wdowa i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszu państwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym w czynnej służbie, otrzymują zwrot kosztów przesiedlenia z miejsca dotychczasowego zamieszkania bez względu na ostat-

nie miejsce służbowe zmarłego męża lub ojca (art. 77 zdanie 1). Natomiast wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, którzy zmarli w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia z ostatniego miejsca służbowego zmarłego funkcjonarjusza, czy też wojskowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska (art. 77 zdanie 2 w związku z art. 21 ust. 1).

(3) Prawo do żądania zwrotu kosztów przesiedlenia służy również wdowie i sierotom, zamieszkałym w chwili śmierci funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego razem z nim zagranicą, jeżeli wyjazd zagranicę nastąpił z powodu przeniesienia funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego na stanowisko w służbie zagranicznej i jeżeli nowe miejsce zamieszkania znajduje się w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska. W tym przypadku mają odpowiednie zastosowanie przepisy, normujące sprawę należności za przeniesienia z urzędu w służbie czynnej, odbywane poza granicami Państwa, w odniesieniu do funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych, odwołanych do kraju, z odchyleniami, analogicznemi do tych, jakie są przewidziane w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu oraz w § 93 — 96.

§ 93. Termin roczny, przewidziany w art. 77 w związku z art. 21 ust. 2 i 3 ustawy, należy obliczać w ten sposób, że wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie, korzystają z prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia, o ile ono nastąpiło w ciągu roku od daty śmierci funkcjonarjusza lub wojskowego, wdowy zaś i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszach i wojskowych, zmarłych w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, — o ile przesiedlą się w ciągu roku od daty przeniesienia zmarłego funkcjonarjusza lub wojskowego w stan spoczynku niezależnie od daty śmierci męża czy też ojca.

§ 94. (1) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy sierotom jedynie w braku wdowy, uprawnionej do otrzymania zwrotu kosztów przesiedlenia.

(2) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy sierotom łącznie.

(3) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia nie służy wdowcowi po funkcjonarjuszce państwowej.

§ 95. Jeżeli przepisy, normujące sprawę należności w razie przeniesienia w czynnej służbie, uzależniają wysokość pewnych świadczeń od rodzinnego stanu funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, przy określaniu tego stanu bierze się pod uwagę wdowę, a gdy ta nie żyje, jedną z uprawnionych sierot zamiast zmarłego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego.

§ 96. (1) Wdowa i sieroty, które pragną uzyskać zwrot kosztów przesiedlenia, powinny złożyć podanie do władzy, oznaczonej w § 29, dołączając oprócz dowodów, w tymże przepisie wymienionych, metrykę śmierci zmarłego męża lub ojca, o ile nie znajduje się ona w aktach osobowych.

(2) W przypadku przesiedlenia wdowy i sierot z zagranicy (§ 92 ust. (3)) władza, która przyznaje zwrot kosztów przesiedlenia, może zażądać od osób, ubiegających się o to, złożenia deklaracyj lub dowodów, stwierdzających wyjazd zagranicę z powodu przeniesienia zmarłego męża lub ojca na stanowisko w służbie zagranicznej i zamieszkiwanie zagranicą razem ze zmarłym funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym, jeżeli okoliczności te nie wynikają z akt osobowych zmarłego i nie mogą być ustalone z urzędu.

Do art. 78 ustawy.

§ 97. (1) Prawo do pośmiertnego służy przedewszystkiem wdowie, o ile małżeństwo z nią zmarłego nie zostało sądownie rozwiązane w drodze rozłączenia, rozwodu lub unieważnienia. W razie sądowego rozłączenia małżeństwa wdowa nie ma prawa do pośmiertnego, nawet gdy ustanowiony został obowiązek męża alimentowania żony, co nie wyłącza możliwości zastosowania art. 78 ust. 3 zdanie 2 ustawy.

(2) Jeżeli wdowa nie ma prawa do pośmiertnego lub tego prawa się zrzekła, pośmiertne należy się w tej samej wysokości dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły faktycznie je utrzymywał, bez względu na to, czy zmarły pozostawił jakikolwiek majątek.

(3) Przy obliczaniu wysokości pośmiertnego za podstawę obliczenia należy wziąć uposażenie emerytalne, otrzymywane ostatnio przez zmarłego, ze wszystkiemi należnemi zmarłemu emerytowi dodatkami.

(4) W braku dzieci ślubnych, uprawnionych i pasierbów oraz w przypadku, gdy osoby te zrzekły się pośmiertnego, należy przyznać osobom (krewnym zmarłego lub obcym), które łożyły na leczenie i pogrzeb, udowodnione koszty tego leczenia i pogrzebu do wysokości trzymiesięcznego uposażenia emerytalnego zmarłego, jeżeli koszty te nie znajdują pokrycia w pozostałym po zmarłym majątku ruchomym ani nieruchomym.

(5) Jeżeli zmarły pozostawił pewien majątek, który jednak nie wystarcza na pokrycie kosztów ostatniej choroby i pogrzebu, wypłata udowodnionych kosztów leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego następuje po potrąceniu kwoty, odpowiadającej wartości tego majątku, przyczem w tym przypadku osoba, ubiegająca się o zwrot tych kosztów, powinna przedstawić prócz dowodów, wymienionych w § 98 ust. (2) lit. c), zaświadczenie sądu lub powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające, jaką wartość posiada majątek, pozostały po zmarłym, oraz jaką część tego majątku otrzymała osoba,

ubiegająca się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu.

(6) Jeżeli jest kilkoro dzieci (dzieci i pasierbów), przedewszystkiem należy przyznać tym dzieciom, które poniosły koszty leczenia i pogrzebu zmarłego, kwoty, stanowiące zwrot tych kosztów, ewentualna zaś pozostałość zostaje podzielona na równe części pomiędzy wszystkie dzieci, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego.

(7) Jeżeli kilka osób ubiega się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu, kwotę zwracanych kosztów leczenia i pogrzebu dzieli się między te osoby w stosunku do poniesionych wydatków i zaciągniętych zobowiązań, związanych z chorobą i pogrzebem zmarłego, przyczem uwzględnia się przedewszystkiem koszty leczenia i pogrzebu niezbytkownego.

§ 98. (1) Pośmiertne (zwrot kosztów leczenia i pogrzebu) po emerytowanym funkcjonarjuszu państwowym przyznaje izba skarbowa, która zmarłemu wypłacała lub powinna była wypłacać uposażenie emerytalne. Wypłatę pośmiertnego uskutecznia władza, która wypłacałaby pensję wdowią lub sierocą po zmarłym.

(2) Osoba, ubiegająca się o uzyskanie pośmiertnego (zwrotu kosztów leczenia i pogrzebu), powinna wnieść do władzy, oznaczonej w ustępie poprzednim, podanie i dołączyć do niego następujące dowody:

a) jeżeli o pośmiertne ubiega się wdowa, — metrykę śmierci męża i oświadczenie, że małżeństwo zmarłego z osobą, ubiegającą się o pośmiertne, nie zostało sądownie rozwiązane (§ 97 ust. (1));

b) jeżeli o pośmiertne ubiegają się dzieci lub pasierby, kóre pozostawały na utrzymaniu zmarłego, — metrykę śmierci ojca lub ojczyma, zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, że osoby, ubiegające się o pośmiertne, pozostawały na utrzymaniu zmarłego, oraz metryki urodzeń wszystkich osób, ubiegających się o pośmiertne, a jeżeli są niemi również pasierby, — także metrykę ślubu zmarłego z matką danego pasierba;

c) jeżeli inni krewni lub osoby obce ubiegają się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu, — metrykę śmierci zmarłego, poparty dowodami rachunek poniesionych kosztów leczenia i pogrzebu oraz zaświadc nie sądu lub powiatowej władzy administracji ogólnej o tem, czy i jakiej wartości majątek ruchomy lub nieruchomy zmarły pozostawił po sobie.

Do art. 81 ustawy.

§ 99. Zaliczanie służby w trybie art. 81 następuje równocześnie z zaliczeniem służby państwowej, gdy dany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy przechodzi w stan spoczynku z zastrzeżeniem postanowień art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

§ 100. Odmawiając zaliczenia do emerytury okresu służby w państwie zaborczem na mocy art. 81 ustawy, władza powinna rozpatrzyć możliwość doliczenia tej służby na zasadzie art. 97 lub art. 101 lit. b) ustawy, jako pracy zawodowej.

§ 101. Przez służbę w państwach zaborczych, której zaliczenie normuje art. 81 ustawy, należy rozumieć jedynie służbę państwową (cywilną lub wojskową), pełnioną w jednem z państw zaborczych (Austro-Węgry, Niemcy, Rosja) w okresie, kiedy państwo to miało jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106), i na obszarze, na który w czasie pełnienia służby rozciągała się władza tego państwa, bez względu na to, czy obszar ten wchodzi obecnie w skład Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast nie może być uważana za służbę w państwie zaborczem służba na obszarze, który obecnie należy do Państwa Polskiego, pełniona w okresie przejściowym przed objęciem tego obszaru przez władze polskie, a po opuszczeniu go przez władze zaborcze.

§ 102. (1) Art. 81 ustawy dotyczy jedynie tych osób, które nabywają prawo do uposażenia emerytalnego na zasadzie postanowień, zawartych w tytułach I i II ustawy. Osoby, które nie zostały przyjęte do służby stałej lub w charakterze zawodowych wojskowych w rozumieniu art. 1 ustawy, mogą otrzymać zaopatrzenie emerytalne lub odprawę jedynie na mocy art. 82, 95, 102, 103, 104 lub 108 ustawy.

(2) Zaliczalność służby w państwie zaborczem nie jest zależna od terminu wstąpienia do służby polskiej i terminu uzyskania charakteru stałego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego.

(3) Wystąpienie z polskiej służby państwowej nie unicestwia praw, nabytych w służbie państw zaborczych, natomiast wydalenie z polskiej służby państwowej z pozbawieniem praw emerytalnych rozciąga się również na prawa, nabyte w służbie państw zaborczych.

§ 103. Służba, pełniona w b. Wydziale Krajowym, zalicza się na mocy art. 81 ustawy, tylko o ile była zaliczalna w myśl przepisów emerytalnych b. Wydziału Krajowego.

§ 104. (1) O zaliczalności danego okresu służby w państwie zaborczem na zasadzie art. 81 ustawy decydują wyłącznie przepisy, które obowiązywały w danem państwie zaborczem; normują one również stosunek, w jakim ma nastąpić zaliczenie lat tej służby. Jednak służba w państwie zaborczem nie może być zaliczona w stosunku korzystniejszym niż ten, w którym służba ta byłaby zaliczona, gdyby była pełniona w Państwie Polskiem. Zastrzeżenie to ma zastosowanie przy obliczaniu wysokości zaopatrzeń emerytalnych, lecz nie przy rozstrzyganiu kwestji nabycia uprawnień emerytalnych z mocy art. 82 lub 95 ustawy.

(2) Jeżeli przepisy państwa zaborczego przewidują uprzywilejowany sposób zaliczania lat służby, pełnionej w szczególnych okoliczno-

ściach, które w Państwie Polskiem nie mają odpowiednika (np. służba w kolonjach), należy stosować przepisy państwa zaborczego.

(3) Jeżeli przepisy państwa zaborczego uzależniały zaliczalność danego okresu służby wojskowej od bezpośredniego wstąpienia po jej odbyciu do państwowej służby cywilnej, art. 85 ustawy nie ma zastosowania i warunek bezpośredniego przejścia ze służby wojskowej do cywilnej należy uważać za spełniony, o ile dana osoba po zwolnieniu z wojska państwa zaborczego wstąpiła do państwowej służby cywilnej w danem państwie zaborczem lub też w czasie, w którym dane państwo nie utraciło jeszcze charakteru zaborczego (§ 106), pozostawała w wojsku tego państwa, a następnie bezpośrednio wstąpiła do polskiej służby państwowej lub do wojska polskiego (polskich formacyj wojskowych), w razie zaś istnienia przerwy między służbą wojskową w wojsku państwa zaborczego, a następną cywilną (polską lub w państwie zaborczem) służba wojskowa w państwie zaborczem nie jest zaliczalna. Za przerwę nie uważa się okresu przebywania w niewoli oraz okresu, podczas którego powrót do kraju był dla danej osoby zupełnie niemożliwy.

§ 105. Służba samorządowa w Państwie Polskiem jest zaliczalna w trybie art. 81 ust. 2 ustawy jedynie osobom, które po odbyciu tej służby wstąpiły do służby państwowej i przed dniem 1 października 1923 r. uzyskały charakter stałych funkcjonarjuszów lub zawodowych wojskowych.

§ 106. (1) Za słuzbę w państwach zaborczych uważa się służbę cywilną i wojskową, pełnioną w Rosji — przed dniem 1 listopada 1917 r. według kalendarza gregorjańskiego (nowego stylu), w Austro-Węgrzech — przed dniem 1 listopada 1918 r., służbę cywilną w Niemczech — przed dniem 10 stycznia 1920 r., a służbę wojskową w wojsku niemieckiem — przed dniem 27 grudnia 1918 r.

(2) W razie wątpliwości domniemywa się, że we wszystkich dokumentach, dotyczących służby w Rosji, pełnionej przed dniem 1 listopada 1917 r., daty są oznaczone według kalendarza juljańskiego (starego stylu). Daty te przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego należy zastąpić datami, obliczonemi według kalendarza gregorjańskiego (nowego stylu), przez przesunięcie ich o trzynaście dni, a jeżeli chodzi o służbę, pełnioną przed dniem 1 marca 1900 r., o dwanaście dni naprzód.

(3) Niemiecką służbę cywilną na części obszaru plebiscytowego Górnego Śląska, przyznanej Rzeczypospolitej Polskiej na mocy decyzji Rady Ambasadorów z dnia 20 października 1921 r., przyjętej przez Rząd Polski uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 października 1921 r., podaną do wiadomości oświadczeniem rządowem z dnia 23 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 369), liczy się do dnia 20 października 1921 r. niemieckim funkcjonarjuszom państwowym, którzy przy obejmowaniu Górnego Śląska przez władze polskie byli zatrudnieni na obszarze plebiscytowym i pozostawali na swych stanowiskach służbowych, z których zostali bezpośrednio przyjęci do polskiej służby państwowej, czas służby w państwie niemieckiem jako zaborczem liczy się do daty przejęcia władzy w miejscu urzędowania przez Państwo Polskie, najdłużej jednak do dnia 20 lipca 1922 r.

(4) Niemiecką służbę cywilną na obszarze t. zw. Wałów Kwidzyńskich (5 wsi na północ od Korzeniowa), przyznanym Rzeczypospolitej Polskiej na mocy uchwały Rady Ambasadorów z dnia 12 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 54, poz. 470 załącznik 1 article II p. 3-o), liczy się od dnia 12 sierpnia 1920 r.

(5) Przepisy powyższych ustępów nie naruszają w niczem postanowień, dotyczących zaliczalności służby do wysługi emerytalnej, zawartych w umowach międzynarodowych, w szczególności art. 501 — 506 konwencji niemiecko-polskiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, załącznik do poz. 371).

§ 107. Przez służbę w zawodzie nauczycielskim w pojęciu art. 81 ust. 4 ustawy należy rozumieć zarówno czynną służbę nauczycielską, jak i służbę zawodowych nauczycieli w charakterze funkcjonarjuszów państwowych, pełnioną w państwowym nadzorze szkolnym.

Do art. 82 ustawy.

§ 108. (1) Przez emerytowanych funcjonarjuszów państwowych i emerytowanych zawodowych wojskowych państw zaborczych rozumieć należy jedynie osoby, które zostały przeniesione w stan spoczynku przez władze danego państwa w okresie, gdy miało ono jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106). Narówni z przeniesieniem w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego należy traktować przeniesienie w stan spoczynku, uskutecznione przez szczególne organa, powołane do likwidowania stosunków w państwach zaborczych.

(2) Byłym zawodowym wojskowym państw zaborczych służy prawo do uposażenia emerytalnego na zasadzie art. 82 ustawy także wówczas, gdy wprawdzie nie zostali oni przez władze danego państwa przeniesieni w stan spoczynku, jednak w okresie, gdy dane państwo miało jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106), nabyli prawo do pełnego uposażenia emerytalnego (art. 105 ust. 6). Zasada powyższa nie dotyczy jednak byłych funkcjonarjuszów państwowych państw zaborczych.

§ 109. (1) O tem, czy zawodowy wojskowy państwa zaborczego nabył prawo do pełnego uposażenia emerytalnego, i w związku z tem, czy powinien być uważany za emeryta w rozumieniu art. 82 ustawy, decydują wyłącznie przepisy państwa zaborczego, chociażby nawet przewidywały one zasady korzystniejsze, niż obowiązujące w polskiej służbie państwowej (§ 104 ust. (1) zdanie 3). Natomiast przy wymiarze uposażenia emerytalnego byłym funkcjo-

narjuszom państwowym i zawodowym wojskowym państw zaborczych według norm art. 19 stosuje się odpowiednio § 104 ust. (1) zdanie 2 oraz ust. (2) i (3).

(2) Przy obliczaniu wysokości uposażenia emerytalnego emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym i emerytowanym wojskowym państw zaborczych należy naprzód uskutecznić wymiar tego uposażenia za zaliczalne lata służby według norm art. 19 ustawy, biorąc za podstawę wymiaru uposażenie, przywiązane do grupy uposażenia, do której dany emeryt został zaszeregowany (art. 83), a następnie od kwoty, ustalonej w ten sposób, wymierzyć uposażenie w wysokości 75%.

Do art. 84 ustawy.

§ 110. Art. 84 ustawy stosuje się również do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, zawodowych wojskowych i emerytach.

§ 111. Udowodnienie uczestnictwa w kasach zaopatrzenia państwa zaborczego jest obowiązkiem osoby interesowanej.

§ 112. (1) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, pozostający w czynnej służbie, a zamierzający skorzystać z postanowień art. 84 ustawy, powinni złożyć przełożonej władzy deklarację, mocą której odstępują na rzecz Skarbu Państwa wszelkie prawa, służące im z tytułu uczestnictwa w kasach emerytalnych (innych kasach zaopatrzenia) lub z tytułu opłacania składek emerytalnych do kas państw zaborczych.

(2) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy podjęli wpłacone do tych kas składki, powinni złożyć przełożonej władzy zobowiązanie zwrócenia Skarbowi Państwa tych składek w walucie polskiej według ustalonego kursu.

(3) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy tylko częściowo podjęli wpłacone składki, powinni złożyć deklarację i zobowiązanie.

§ 113. (1) Doliczenie odpowiedniego okresu służby do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 84 ustawy następuje z zastosowaniem § 104 po złożeniu deklaracji i uiszczeniu w całości kwoty, należnej Skarbowi Państwa na mocy wystawionego zobowiązania (§ 112).

(2) Prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego w zwiększonym wymiarze uzyskuje osoba interesowana od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zwróceniu w całości podjętych składek lub po odstąpieniu praw na rzecz Skarbu Państwa.

(3) Uiszczenie przez funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego jedynie części podniesionych składek nie upoważnia do żądania zaliczenia odpowiedniej części okresu przynależności do danej kasy.

§ 114. (1) Przepisy §§ 112 i 113 stosują się odpowiednio do emerytów, którzy w dniu 1 października 1923 r. otrzymywali już zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa, tudzież do wdów i sierot po tych emerytach oraz po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych.

(2) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach i zawodowych wojskowych państw zaborczych, którzy podnieśli swoje osobiste składki emerytalne, lecz pozostawili składki na rachunku żon i dzieci, nie są obowiązane zwracać Skarbowi Państwa podniesionych składek i składają jedynie deklarację (§ 112 ust. (1).

Do art. 85 ustawy.

§ 115. (1) Przez przerwy w pojęciu art. 85 ustawy należy rozumieć wszelkie przerwy między służbą w państwie zaborczem a służbą w Państwie Polskiem, niezależnie od terminu wstąpienia do służby w Państwie Polskiem, oraz przerwy między dwoma okresami polskiej służby państwowej, zakończone ponownem wstąpieniem do tej służby przed dniem 1 października 1923 r.

(2) Przewidziany w art. 85 ustawy wyjątek od zasady nieprzerwalności służby nie dotyczy przerw między poszczególnemi okresami służby w państwie zaborczem, jeżeli przepisy tego państwa wymagały ciągłości służby (§ 104 ust. (3)), oraz przerw między okresami polskiej służby państwowej, niezakończonych ponownem wstąpieniem do tej służby przed dniem 1 października 1923 r.

(3) Za wstąpienie do polskiej służby państwowej należy uważać wstąpienie do służby, zaliczalnej do emerytury, a więc również wstąpienie w charakterze funkcjonarjusza prowizorycznego, praktykanta lub pracownika kontraktowego, o ile następnie dana osoba uzyskała bezpośrednio nominację na stanowisko stałe (art. 37 p. 1 i p. 2 ust. 2).

§ 116. Przez wyrażenie „zwolnienie z przyczyn natury politycznej“ należy rozumieć zwolnienie z powodu działalności, połączonej z korzyścią dla Narodu i Państwa Polskiego. Przyczyna powinna być wykazana dowodami, niebudzącemi żadnych wątpliwości (dokumentami lub zeznaniami co najmniej dwóch wiarogodnych osób).

Do art. 95 ustawy.

§ 117. (1) Nieprzyjęcie byłego funkcjonarjusza państwowego państwa zaborczego do polskiej służby państwowej z przyczyn innych, aniżeli brak etatu, w szczególności z powodu przekroczonego wieku lub niezdolności do służby nie uprawnia do korzystania z dobrodziejstw art. 95 ustawy, jednak przyjęcie byłego funkcjonarjusza państwowego państwa zaborczego na stanowisko prowizoryczne lub do pracy kontraktowej powinno być uważane za równoznaczne z nieprzyjęciem z powodu braku etatu.

(2) Były funkcjonarjusz państwowy państwa zaborczego uzyskuje prawo do uposażenia emerytalnego na mocy art. 95 ustawy dopiero po zgłoszeniu tego prawa, uskutecznionem po

nastaniu warunków, przewidzianych w art. 28 ustawy. Zgłoszenia wcześniejsze nie mają znaczenia prawnego.

(3) Przez nastanie warunków, przewidzianych w art. 28 ustawy, należy rozumieć przekroczenie przez danego byłego funkcjonarjusza państwa zaborczego sześćdziesiątego roku życia lub utratę zdolności do zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej. Natomiast niezdolność do zajmowania w polskiej służbie państwowej stanowiska, odpowiadającego stanowisku zajmowanemu w państwowej służbie zaborczej, nie uprawnia do korzystania z dobrodziejstw art. 95 ustawy.

(4) Byli funkcjonarjusze państwowi państw zaborczych, którzy odpowiadają warunkom art. 95 ustawy, otrzymują uposażenie emerytalne zgodnie z art. 82 ustawy w wysokości 75% tego uposażenia, które należałoby się im według norm art. 19 ustawy od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 ustawy według danej grupy uposażenia, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania do wysługi emerytalnej czasu służby w państwach zaborczych nie może być korzystniejszy, aniżeli w polskiej służbie państwowej lub w wojsku polskiem (§ 104).

Do art. 96 ustawy.

§ 118. **(1)** Przez emerytowanych funkcjonarjuszów państw zaborczych w pojęciu art. 96 ustawy należy rozumieć wszystkich byłych funkcjonarjuszów tych państw, którzy otrzymują uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa wyłącznie z tytułu służby w państwach zaborczych, niezależnie od tego, czy zostali przeniesieni w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego.

(2) Do emerytowanych funkcjonarjuszów państw zaborczych stosuje się odpowiednio § 68 ust. (3).

Do art. 97 ustawy.

§ 119. (1) Doliczenie okresu służby samorządowej lub pracy zawodowej w trybie art. 97 ustawy następuje również, gdy funkcjonarjusz państwowy w momencie doliczenia danego okresu służby czy pracy do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa lub dodatku za trzechlecia miał nominację na stanowisko prowizoryczne.

(2) Za polską służbę państwową, zaliczalną do wysługi emerytalnej, w rozumieniu art. 97 ust. 1 ustawy należy uważać jedynie służbę, zaliczalną na mocy art. 37 ustawy i uzasadniającą roszczenie o uposażenie emerytalne.

(3) Gdy okres niezaliczalnej na zasadzie innych przepisów służby państwowej, służby samorządowej lub pracy zawodowej wynosi mniej, aniżeli ilość kalendarzowych lat polskiej służby państwowej, zaliczalnej do emerytury, do wysługi emerytalnej zalicza się całkowity okres niezaliczalnej na zasadzie innych przepisów służby państwowej, służby samorządowej lub pracy zawodowej z miesiącami i dniami, niestanowiącemi pełnego roku.

Do art. 82, 87, 89, 90, 95, 99, 102 i 108 ustawy.

§ 120. (1) Przyznanie i wymiar zaopatrzenia emerytalnego emerytom (art. 82), byłym funkcjonarjuszom (art. 95), niezawodowym wojskowym wojska polskiego (art. 99), zawodowym wojskowym państw zaborczych (art. 102 i 108), tudzież wdowom i sierotom po nich następuje jedynie w razie wniesienia podania przez interesowane osoby.

(2) Osoby, wymienione w ustępie poprzednim, ubiegające się o zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa, składają podania do władzy powołanej do przyznawania i wymierzania zaopatrzenia emerytalnego. W podaniu należy dokładnie oznaczyć miejsce zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie emerytalne.

(3) Osoby, wymienione w ust. (1), nabywają prawo do zaopatrzenia emerytalnego od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu i udowodnieniu swych praw, z wyjątkiem osób ubiegających się o zaopatrzenie emerytalne na mocy art. 99 ustawy, które nabywają to prawo od terminu, wskazanego w ust. 2 tego przepisu.

§ 121. Wdowy i sieroty po byłych funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych państw zaborczych, którzy odpowiadali warunkom, przewidzianym w art. 95 lub 108 ustawy, o ile same również posiadają obywatelstwo polskie z mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, przyczem śmierć byłego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego należy uznać za ziszczenie się warunku, przewidzianego w art. 28 lit. a) ustawy.

§ 122. Przy wymiarze i wypłacaniu uposażenia emerytalnego niezawodowym wojskowym wojska polskiego, emerytowanym i byłym funkcjonarjuszom oraz zawodowym wojskowym państw zaborczych, tudzież wdowom i sierotom po tych osobach stosuje się odpowiednio przepisy § 49 oraz § 80 — 82.

§ 123. Emerytowanym (art. 82) i byłym funkcjonarjuszom państw zaborczych (art. 95) oraz wdowom i sierotom po tych osobach (art 87 i 89) zaopatrzenie emerytalne przyznaje i wymierza izba skarbowa, wyznaczona przez Ministra Skarbu.

§ 124. (1) Emerytowany i były funkcjonarjusz państwa zaborczego powinien dołączyć do podania o uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa następujące dowody:

a) uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających całokształt przebiegu służby emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza w państwach zaborczych, a jeżeli nastąpiło przeniesienie w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego, — również uwierzytelniony odpis dekretu emerytalnego;

b) uwierzytelniony odpis dokumentu, stwierdzającego posiadanie przez emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza obywatelstwa polskiego na mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44);

c) poświadczenie zamieszkania emeryta lub byłego funkcjonarjusza;

d) oświadczenie emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza, stwierdzające, czy i jakie zaopatrzenie otrzymuje ze Skarbu Państwa.

(2) W razie niemożności przedstawienia dokumentów, wskazanych pod lit. a), należy w podaniu zaznaczyć przyczynę tego i dołączyć dokładny opis przebiegu służby w państwie zaborczem, potwierdzony co do zgodności danych z rzeczywistością podpisami co najmniej dwóch wiarogodnych osób, które, o czem w zaświadczeniu należy zaznaczyć, pozostawały w służbie w tym samym dziale administracji przez cały okres, w którym odbywanie służby przez interesowanego stwierdzają. Podpisy tych osób powinny być uwierzytelnione.

§ 125. (1) Do podań wdów (sierot) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych, którym zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, stosuje się odpowiednio § 79.

(2) Wdowy (sieroty) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych, którym przed śmiercią nie zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, powinny w celu uzyskania pensji wdowiej (sierocej) złożyć podanie i dołączyć dowody, wymienione w § 124 lit. a) i b) oraz w § 79.

(3) Pozatem do podań wdów (sierot) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych powinny być zawsze dołączone uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających posiadanie obywatelstwa polskiego na mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) przez wszystkie osoby, ubiegające się o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego (§ 121).

Do art. 99, 102, 104 i 108 ustawy.

§ 126. (1) Zaopatrzenie emerytalne na mocy art. 99, 102 i 108 przyznaje i wymierza oficerom oraz wdowom i sierotom po nich Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a podoficerom oraz wdowom i sierotom po nich — dowódca właściwego okręgu korpusu w porozumieniu z właściwą Izbą Skarbową (art. 89 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1).

(2) Właściwość okręgu korpusu określa się według miejscowości, w której dany wojskowy pełnił ostatnio służbę w wojsku polskiem (art. 99 i 102), lub według siedziby władzy wojskowej, której złożył podanie o przyjęcie do wojska polskiego (art. 108).

§ 127. (1) Do podań o uposażenie emerytalne na mocy art. 99, 102 lub 108 ustawy osoby interesowane powinny dołączyć dowody, wskazane w § 124, przyczem w przypadku ubiegania się o uposażenie emerytalne na zasadzie art. 99 ustawy zbędne jest przedstawianie dowodów, wskazanych w § 124 lit. b).

(2) Jeżeli wojskowy służył w wojsku polskiem (art. 99 i 102), do podania powinna być dołączona poświadczona przez właściwą władzę wojskową karta ewidencyjna, stwierdzająca dokładny przebieg służby w wojsku polskiem aż do czasu zwolnienia.

(3) Jeżeli były wojskowy ubiega się o uposażenie emerytalne na mocy art. 108 ustawy, do podania powinno być dołączone zaświadczenie właściwej władzy wojskowej, stwierdzające, że prośba wojskowego o przyjęcie do wojska polskiego, wniesiona przed końcem 1920 r. nie została uwzględniona.

§ 128. (1) Uposażenie emerytalne na zasadzie art. 99 i 102 ust. 1 lit. b) ustawy może być przyznane jedynie po stwierdzeniu przez komisję wojskowo-lekarską, iż wojskowy stał się w czasie służby w wojsku polskiem oraz w związku z tą służbą trwale niezdolny do służby wojskowej (art. 102 ust. 2).

(2) Do przyznania uposażenia emerytalnego na zasadzie art. 99 ustawy wymagane jest nadto orzeczenie komisji, powołanej przez Ministra Spraw Wojskowych, z udziałem delegata, wyznaczonego przez Ministra Skarbu, stwierdzające, iż wojskowy jest trwale niezdolny do pracy zarobkowej wskutek przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 ustawy, a zaszłych w czasie służby w wojsku polskiem, i że w myśl przepisów każdocześnie obowiązującej ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem wojskowemu temu służyłoby prawo do dodatku dla ciężkoposzkodowanych.

§ 129. (1) Do podań, wnoszonych przez wdowy (sieroty) po byłych niezawodowych wojskowych wojska polskiego (zawodowych wojskowych państw zaborczych), którym przed śmiercią zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa na zasadzie art. 99 ust. 1 p. 1, art. 102 lub 108 ustawy, stosuje się odpowiednio § 79.

(2) Do podań, wnoszonych przez wdowy (sieroty) po niezawodowych wojskowych wojska polskiego (zawodowych wojskowych państw zaborczych), którym przed śmiercią nie przyznano uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, oprócz dowodów, wyszczególnionych w § 79, powinny być dołączone dowody wskazane w § 124 lit. a) i b), ewentualnie w § 127 ust. (2) i (3), przyczem w przypadku ubiegania się o pensję wdowią (sierocą) na zasadzie art. 99 ustawy zbędne jest przedstawianie dowodów wskazanych w § 124 lit. b).

(3) Pozatem do podań wdów (sierot) o przyznanie pensji wdowiej (sierocej) na mocy art. 102 i 108 ustawy stosuje się § 125 ust. (3).

(4) Pensja wdowia (sieroca) na mocy art. 99 ustawy może być przyznana po stwierdzeniu przez komisję wojskowo-lekarską, iż śmierć męża (ojca) interesowanych osób nastąpiła wskutek przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 ustawy, a zaszłych w czasie służby w wojsku polskiem.

Rozdział III.

Zaszeregowanie emerytów, funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych państw zaborczych.

§ 130. Emerytów (art. 82), byłych funkcjonarjuszów państwowych (art. 95) oraz byłych zawodowych wojskowych (art. 108) państw zaborczych, którzy nabyli prawo do emerytury ze Skarbu Państwa po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, zaszeregowuje się do poszczególnych grup uposażenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) z późniejszemi zmianami według zasad §§ 131 i 132.

§ 131. (1) Emerytowanych oraz byłych funkcjonarjuszów państw zaborczych, wyjąwszy wymienionych w ust. (2), zaszeregowuje się w sposób następujący:

a) wszystkich urzędników, nauczycieli wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie państwa, sędziów i prokuratorów, pracowników poczt, telegrafów i telefonów, którzy na mocy ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 466) mieliby otrzymywać uposażenie emerytalne według stopni służbowych, określonych w ustawie z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429), — do tej grupy uposażenia, która cyfrowo odpowiada danemu stopniowi służbowemu;

b) niższych funkcjonarjuszów, którzy na mocy ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) mieliby otrzymywać uposażenie emerytalne według jednego z przewidzianych dla niższych funkcjonarjuszów państwowych stopni płac, określonych w ustawie z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429), do następujących grup uposażenia:

stopień płacy	do grupy uposażenia
1 — 2	XVI
3 — 4	XV
5	XIV
6	XIII
7	XII
8	XI
9	X

c) oficjanótw kancelaryjnych (oficjantki kancelaryjne) b. zaboru austrjackiego — do XII grupy uposażenia.

(2) Emerytowanych i byłych funkcjonarjuszów państwowych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego i W. M. Gdańska zaszeregowuje się w sposób następujący:

grupa niemiecka	do grupy uposażenia		
XIII, B. 1 i wyższe	VI	a dla posiadających studja wyższe	V
XII	VII	" " " "	VI
XI	VIII	" " " "	VII
X	IX	" " " "	VIII
IX	X	" " " "	IX
VIII	X		
VII i VI	XI		
V			XII
IV			XIII
III			XIV
II			XV
I			XVI

(3) O ile według ustaw niemieckich lub pruskich dane stanowisko było zaliczone do dwóch bezpośrednio po sobie następujących grup, należy uwzględnić grupę niższą (z niższem uposażeniem), chyba że zainteresowany udowodni, że na zasadzie wskazanych wyżej ustaw posiadał warunki do zaliczenia go do grupy o wyższem uposażeniu.

§ 132. (1) Emerytowanych i byłych zawodowych wojskowych państw zaborczych zaszeregowuje się do następujących grup uposażenia:

stopień wojskowy	do grupy uposażenia
generała-majora, równorzędnych i wyższych	V
pułkownika i równorzędnych	VI
podpułkownika i równorzędnych	VII
majora i równorzędnych oraz kapitana wojska rosyjskiego	VIII
kapitana i równorzędnych oraz sztabs-kapitana wojska rosyjskiego	IX
porucznika i równorzędnych	X
podporucznika i równorzędnych	XI
chorążych i równorzędnych oraz gażystów bez rangi wojska austrjacko-węgierskiego	XII
zawodowych podoficerów od sierżanta wzwyż	XIV
pozostałych podoficerów zawodowych do plutonowego włącznie	XVI

(2) Oficerów rezerwy, którzy mieli już przyznane uposażenie emerytalne, zalicza się o dwie grupy niżej od grupy, odpowiadającej równorzędnemu stopniowi oficera zawodowego.

Rozdział IV.

Przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących zaopatrzenie emerytalne.

Do art. 4 i 82 ustawy.

§ 133. (1) Wszyscy emeryci, niezależnie do odpowiedzialności karno-sądowej i dyscyplinarnej na zasadzie innych przepisów, a wszystkie wdowy i sieroty, otrzymujące pensję wdowią lub sierocą, niezależnie od odpowiedzialności karnosądowej, mogą być pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej w razie podstępnego uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (art. 4 ust. 1).

(2) Emeryci państw zaborczych, otrzymujący uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, mogą być ponadto, niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej, pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego z powodu:

a) naruszenia obowiązków, ciążących na polskich funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych w stanie spoczynku, lub

b) dopuszczenia się czynów, wymienionych w art. 82 ust. 4 ustawy.

(3) Do odpowiedzialności dyscyplinarnej nie mogą być pociągani nieletni, którzy według kodeksu karnego nie ulegają karze (art. 69 kodeksu karnego).

§ 134. Postępowanie dyscyplinarne, wszczęte z powodu przewinień, wymienionych w § 133, a posiadających znamiona czynu, zakazanego przez ustawę karną, może być zawieszone aż do ostatecznego zakończenia postępowania karnego.

§ 135. (1) Za wymienione w § 133 przewinienia wymierza się następujące kary dyscyplinarne:

a) kara pieniężna do wysokości 20% jednomiesięcznego uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej),

b) zmniejszenie uposażenia emerytalnego pensji wdowiej, (sierocej) od 20% do 50% najwyżej na okres trzech lat,

c) pozbawienie uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) na pewien czas lub na zawsze.

(2) Z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, dotyczącego stałego pozbawienia prawa do uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej), ukarany traci wszelkie uprawnienia, związane z otrzymywaniem zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa.

§ 136. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących pensję wdowią lub sierocą, powołane są:

a) o ile chodzi o emerytów, którzy przeszli w stan spoczynku ze służby polskiej, — komisje dyscyplinarne, właściwe dla funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych na tem stanowisku, jakie emeryt zajmował przed przeniesieniem w stan spoczynku, a gdyby nie można było ustalić w ten sposób właściwości komisji dyscyplinarnej, — komisje dyscyplinarne, wskazane pod lit. b);

b) o ile chodzi o emerytów państw zaborczych oraz o wszystkie wdowy i sieroty, otrzymujące pensję wdowią lub sierocą, — w pierwszej instancji komisja dyscyplinarna, czynna przy izbie skarbowej, która wypłaca zaopatrzenie emerytalne, w drugiej zaś instancji — odwoławcza komisja dyscyplinarna, czynna przy Ministerstwie Skarbu.

§ 137. O ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, w sprawach dyscyplinarnych emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących zaopatrzenie emerytalne, stosuje się odpowiednio postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) z wyjątkiem art. 8, oraz postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790) z wyjątkiem § 1 ust. 2 i § 4 ust. 3 i 5.

§ 138. Jeżeli rozporządzenia, wymienione w § 137, mówią o władzy służbowej lub przełożonej władzy wyższej, rozumieć przez to należy w odniesieniu do emerytów państw zaborczych oraz wdów i sierot, otrzymujących pensję wdowią lub sierocą, — izbę skarbową, przy której czynna jest właściwa komisja dyscyplinarna.

§ 139. Po stwierdzeniu prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej, która to orzeczenie wydała, przesyła odpisy orzeczenia władzy, która spowodowała wdrożenie postępowania dyscyplinarnego, władzy, która przechowuje akta osobowe, oraz władzy, wypłacającej uposażenie emerytalne (pensję wdowią, sierocą), celem zarządzenia wykonania orzeczenia i poczynienia odpowiednich wzmianek w aktach osobowych i emerytalnych.

§ 140. O ile miejsce pobytu obwinionego nie jest znane, a nie ustanowił on obrońcy, komisja dyscyplinarna zawiesza postępowanie dyscyplinarne i zawiadamia o tem władzę, wypłacającą uposażenie emerytalne (pensję wdowią, sierocą), celem wstrzymania wypłaty tego zaopatrzenia do chwili stwierdzenia miejsca pobytu obwinionego.

Rozdział V.

Przepisy końcowe.

§ 141. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 320), z dnia 28 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 104), z dnia 20 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz 393), z dnia 4 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 827) i z dnia 18 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 606).

---

z 12 lipca Nr. 61 Rok 1934

Poz. 516. Konwencja dodatkowa między Polską a Niemcami z dnia 13 lutego 1933 r. dotycząca uregulowania transportów wojskowych, przewidzianych w artykule 109, ustęp 1, zdanie 2 konwencji między Polską a Niemcami w sprawie wolności tranzytu między Prusami Wschodniemi i resztą Niemiec, podpisanej w Paryżu dnia 21 kwietnia 1921 r.

Poz. 517. Oświadczenie rządowe z dnia 27 czerwca 1934 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych konwencji dodatkowej między Polską a Niemcami, podpisanej w Berlinie dnia 13 lutego 1933 r., dotyczącej uregulowania transportów wojskowych, przewidzianych w art. 109, ustęp 1, zdanie 2 konwencji między Polską i Niemcami w sprawie wolności tranzytu między Prusami Wschodniemi a resztą Niemiec, podpisanej w Paryżu dnia 21 kwietnia 1921 r.

Poz. 518. Porozumienie polsko-niemieckie w sprawie dróg celnych i innych przejść granicznych.

Poz. 519. Oświadczenie rządowe z dnia 30 czerwca 1934 r. dotyczące notyfikacji o zatwierdzeniu polsko-niemieckiego porozumienia w spra-

wie dróg celnych i innych przejść granicznych, podpisanego wraz z protokółem końcowym w Krakowie dnia 17 maja 1934 r.

Poz. 520. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 25 kwietnia 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o Portowej Komisji Rozjemczej.

Poz. 521. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 21 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 24 czerwca 1931 r. o konserwowaniu artykułów żywności.

B.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 3 lipca Nr. 149 Rok 1934

Poz. 198. Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 21 z dnia 19 czerwca 1934 r. L. D. IV. 19525/2/34 w sprawie taryfikacji wiskozy.

z 4 lipca Nr. 150 Rok 1934

Poz. 199. Zarządzenie Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Opieki Społecznej, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 14 czerwca 1934 r. o częściowej zmianie Instrukcji z dnia 13 czerwca 1933 r. w sprawie trybu przyjmowania świadczeń w naturze, przewidzianych w art. 27 i 34 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163), na spłatę niektórych zaległych podatków oraz udziału w kosztach robót meljoracyjnych.

§ 1.

Paragraf 2 Instrukcji z dnia 13 czerwca 1933 roku w sprawie trybu przyjmowania świadczeń w naturze, przewidzianych w art. 27 i 34 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163) na spłatę niektórych zaległych podatków oraz udziału w kosztach robót meljoracyjnych („Monitor Polski" z dnia 21 czerwca 1933 r. Nr. 140, poz. 183) otrzymuje następujące brzmienie:

„Za zaległości podatkowe, wymienione w § 1 niniejszej instrukcji, uważa się zaległości powstałe przed dniem 1 stycznia 1933 r.".

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 200. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 czerwca 1934 r. w sprawie wydawania drewna opałowego funkcjonarjuszom administracji lasów państwowych.

Poz. 201. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 czerwca 1934 roku wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie przyznania niektórym funkcjonarjuszom administracji lasów państwowych prawa opalania swych mieszkań drewnem, otrzymywanem bezpłatnie z lasów państwowych.

z 5 lipca Nr. 151 Rok 1934

Poz. 202. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 16 maja 1931 r. w sprawie utworzenia punktów przejściowych w Jabłonicy i Wyszkowie.

Poz. 203. Obwieszczenie Ministerstwa Komunikacji Nr. L. II/219/6 z dnia 27 czerwca 1934 r. w sprawie taryf opłat na lotniskach państwowych użytku publicznego.

z 6 lipca Nr. 152 Rok 1934

z 7 lipca Nr. 153 Rok 1934

z 9 lipca Nr. 154 Rok 1934

Poz. 204. Obwieszczenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 czerwca 1934 r. w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 25 maja 1934 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów przemysłowych województwa pomorskiego, m. Bydgoszczy i m. Inowrocławia oraz powiatów: bydgoskiego, inowrocławskiego, szubińskiego i wyrzyskiego.

z 10 lipca Nr. 155 Rok 1934

Poz. 205. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 9 lipca 1934 r. ustalające kurs, podług którego mogą być przyjmowane papiery wartościowe przez władze i urzędy państwowe, jako wadja przy przetargach oraz jako kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów lub zaliczek, wypłacanych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zebezpieczenie udzielanych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych.

z 11 lipca Nr. 156 Rok 1934

Poz. 206. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 czerwca 1934 r. o zatwierdzeniu zmian w statucie Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie.

z 12 lipca Nr. 157 Rok 1934

Poz. 207. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 czerwca 1934 r. o zatwierdzeniu zmian w statucie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni łącznie z podaniem jednolitego tekstu statutu.

z 13 lipca Nr. 158 Rok 1934

z 14 lipca Nr. 159 Rok 1934

Poz. 208. Obwieszczenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 czerwca 1934 r. w sprawie trybu postępowania w zakresie korzystania z ulg, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 roku o popieraniu elektryfikacji.

C.

Bibljografja.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

„Tablica synchronistyczna Rozwoju Polski Współczesnej" Dr. J. Grzymała Grabowiecki.

Ukazało się wydawnictwo p. t. „Tablica synchronistyczna Rozwoju Polski Współczesnej" 1918 — 1933 w opracowaniu Dr. J. Grzymała-Grabowieckiego.

Praca ta zawiera szereg tablic, na których przedstawiono obszerny i wyczerpujący materjał, obrazujący tworzenie się Państwa Polskiego, zespolenie terytorjalne dzielnic i t. d. oraz informacje, dotyczące władz zwierzchnich w Państwie, ustawodawstwa, umów międzynarodowych, chronologji historycznej i Gdańska, poza tem obszerny dział statystyczny.

Przejrzysty układ książki w formie szeregu tablic, pozwala ogarnąć w łatwy sposób daną dziedzinę faktów i zjawisk w ich wzajemnym związku, wskutek czego praca D-ra Grabowieckiego, dając skrót historyczny, chronologiczny i statystyczny wiadomości o rozwoju Polski Współczesnej, może stanowić cenny materjał informacyjny i pomocniczy dla działaczy społecznych i politycznych oraz urzędników rządowych i samorządowych. Książka ta jest opodatkowana na rzecz L. O. P. P.

Cena książki 4 zł. Skład Główny L. O. P. P. Warszawa, ul. Wierzbowa 9 oraz we wszystkich komitetach prowincjonalnych L. O. P. P.

II. WYDAWNICTWA, INTERESUJĄCE ADMINISTRACJĘ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

„Polska Wyzwolona" 1918—1933.

Nakładem K. Merperta w Warszawie ukazało się wydawnictwo p. t. „Polska Wyzwolona". Dzieło to opracowane przez komitet redakcyjny, w którego skład wchodzi szereg działaczy społecznych i politycznych, dzieli się na następujące zasadnicze działy: Z mroków niewoli — ku niepodległości i mocarstwowej Polsce, Piętnaście lat budowania potęgi gospodarczej Polski, Samorząd terytorjalny a społeczeństwo polskie w latach 1918 — 1933. Pozatem szereg artykułów omawia ustrój komunalny miast, historję naczelnych organizacyj samorządowych, oświatę w Polsce, organizację i rozwój armji narodowej, Polska na morzu etc.

„Polska Wyzwolona" stanowi pożyteczne źródło informacyjne dla historji budowy i organizacji ustroju Polski powojennej i w związku z tem zasługuje na rozpowszechnienie w zakładach i instytucjach kulturalno-oświatowych prowadzonych i popieranych przez związki samorządowe.

Redakcja i administracja wydawnictwa mieści się w Warszawie, ul. Hortensja Nr. 7.

Drukarnia Gaz. Adm. i P. P., Warszawa, Trębacka 11.